

Carta de San Pablo a los ROMANOS

Saludo

¹ Y_h, Pablo cawãmec_h Jesucristore capaabojari majõ_h y_h ãniña ati cartare cawoajõ_h. Y_h beseri, y_h piijowĩ Dios, cã y_h apóstol y_h caãnipeere bo_h. Cã yaye queti camasãrẽ cã canetõõrĩqũẽ quetire y_h quetib_h rotijowĩ Dios.

² Merẽ baip_h, cã caquetib_h rotijorã cã yarã profeta majã ãnana mena jũgori quetib_h cãñãñupĩ camasãrẽ cã ya tutip_h atie caroa quetire.

³ Atie y_h caquetib_h p_hree p_hame marĩ Pac_h Dios macũ Jesucristo marĩ Quetiup_h yaye queti, caroa queti niña. Mai, cã p_hame ati yepar_hre buia_h, ati rup_h cutiri buia_h yupi rey David ãnacã pãrãmirẽ bairo.

⁴ Cabero cã caria_hcoamiatacãrẽ, Dios p_hame cã camasĩrjẽ jũgori cã catioyupi Jesure. Bairi marĩ camasã p_hame tiere ãnarĩ, “Jesús, Dios macũ catutu_h majũ ñe ãnie car_hsaec_h niñami,” marĩ caĩmasĩparore bairo ĩ, cã catioyupi. Tunu bairoa, “Cã cãã Dios cã caãnajẽ cutie nipetirijere cacũgo_h majũ niñami,” marĩ caĩmasĩparore bairo ĩ, cã catioyupi Dios Jesure.

⁵ Dios p_hame Jesucristo jũgori y_h besewĩ. Cã y_h apóstol paarique, caroa macããjẽ paarique majũrẽ y_h cãwĩ. Bairo y_h quetib_h rotijowĩ ati umarecõo macããna nipetiro_h cã yaye nocãrõ caroa quetire

tũgousari, cũ carotirore bairo na caátiparore bairo ĩ.

⁶⁻⁷ Bairi mũjãã, Roma macã macããna cũãrẽ Jesucristo yarã mũjãã ãnio joroque mũjãã ásupi Dios, tie caroa quetire mũjãã catũgousaro jũgori. Bũtioro mũjãã maiñami. Cũ ya poa cũ cabeserica poa macããna mũjãã ãnio joroque mũjãã ásupi. Bairi mũjããrẽ ñiña: Marĩ Pacũ Dios, bairi marĩ Quetiupũ Jesucristo mena caroare mũjããrẽ na jonemoáto. Tunu bairoa caroa yericũtaje cũãrẽ na jonemoáto, ñiña.

Pablo quiere visitar Roma

⁸ Caãnijũgoro atiere mũjããrẽ yũ quetibũjũgoya mai: Nipetiropũ macããna useanirĩqũẽ mena tũgonucũñama Jesucristo mena caroaro mũjãã catũgoñatutuãnierẽ. Bairo tocãnacãũpũa mũjãã cabaiãnierẽ tũgori, yũ pũame, “Jãã Pacũ, mũ ñijãñuña jãã mena,” ñinucũña Diopũre. Jesucristo jũgori bairo ñi jẽninucũña.

⁹ Nipetirije yũ catutuarije mena Dios cũ carotirore bairo yũ átinucũña, cũ macũ yaye caroa quetire quetibũjũ. Bairi Dios pũame masĩñami tocãnacãnia cũrẽ mũjãã yũ cajẽnibojanucũrĩjẽrẽ.

¹⁰ Apeye cũãrẽ atore bairo cũ ñi jẽninucũña: “Mũ caborije caãmata, yũre Roma macãpũ yũ mũ árotigũ. Mũrẽ catũgousarãrẽ na ñiñagaya,” cũ ñi jẽninucũña tocãnacãnia.

¹¹ Yoaro mũjãã tũpũ yũ ágatũgoña ãninucũmiña. Mũjãã, to macããnarẽ nemojãñurõ Jesucristo mena catũgoñatutuarã mũjãã caãnipeere boũ, mũjããrẽ yũ quetibũjũnemogaya. Bairi mũjãã tũpũ yũ ágatũgoñanucũmiña bũtioro.

12 Bairo mɔjããrẽ ãgɔ ñiña: Yɔ, mɔjãã cãã, pɔga nɔgõãrɔna Jesucristo mena marĩ tũgoñatutuaya. Bairo marĩ catũgoñatutuarijere caroaro yerijõrõ marĩ caãmeoquetibɔjɔparore bairo ã, mɔjãã tɔrɔ yɔ áganucũmiña butioro.

13 Yɔ bairãrẽ bairo caãna, atiere mɔjãã camasĩrõ yɔ boya: Ape yepaa macããna judío majã caãmerãrẽ na yɔ caquetibɔjɔ tũgori bero, jĩcããrã cũ tũgousanucũñama Jesure. Torea bairo mɔjããtu macããna cãã na catũgousaparore bairo ã, mɔjãã tɔrɔ yɔ áganucũmiña. Bairo áganucũmicũã, mɔjãã tɔrɔ yɔ ámasĩtĩña mai.

14 Tocãnacããrɔrea camasãrẽ besericaro mano caroaro mena yɔ quetibɔjɔ rotiwĩ Dios: Marĩ yaye cabɔsɔrã, aperã marĩ yayere cabɔsɔena, bueri majã camasĩrã, aperã camasĩña cããrẽ nipetirore yɔ quetibɔjɔ rotijowĩ.

15 Bairi mɔjãã ya macã macããna Jesucristore catũgousaenarẽ cũ yaye quetire butioro na yɔ quetibɔjɔganucũña.

El poder del evangelio

16 Noa ãna camasã tie caroa quetire na catũgousaata, na netõõgɔmi Dios peeropɔ na caábujiopeere. Bairi tie caroa quetire di rãmɔ ãno yɔ quetibɔjɔboboetiya. Caãnijũgoro tie caroa quetire nipetiro judío majãrẽ na quetibɔjɔjũgoyupa Jesujãã. Bairi ãmerẽ yua judío majã caãmerã cããrẽ quetibɔjɔrã jãã átiya.

17 Atie queti bairo marĩ masĩõña: “Jesucristo mena na catũgoñatutuari wãme mena jeto jũgori carorije cawapa cũgoenarẽ bairo na ãñañami Dios,” marĩ ã masĩña. Torea bairo na ãñañami

cū mena catūgoṁsajūgorārē. Atiere torea bairo ī quetibūjū woatuyayupa tirūmṁpṁre: “Cañuērē, cū mena catūgoñatutuau cū cañnie jūgori, ‘Ñe ūnie carorije cawapa cūgoesu niñami,’ qūī īñagumi Dios,” ī woatuyupa Dios ya tutipṁ.

La culpa de la humanidad

18 Bairi bairo baiya: Marī Pacu Dios ṁmṁrecóoru caācū ati yepa macāāna cañuena, cariape caātiāmerārē roro popiye na tāmṁo joroque na átimasīñami. Na pṁame roro na caátie mena aperārē caroa cariape quetire na tūgoṁsaetio joroque na átiyama aperā camasārē.

19 Bairo na caátimiatacūārē, Dios pṁame nipe-tiro camasārē cū caātiānierē na camasīrō boyami. Merē cū camasīrījērē na īñoñupī. Na, cañuena cūārē tiere na īñoñupī.

20 Cañijūgoripaṁpṁa nipetiro camasā īñajūgoasúpa ati yepa, ati ṁmṁrecóo, caāno cārō Dios cū caqūēnorīqūērē. Tiere cañnarā majū ānirī Diore īñāetimirācūā, “Ati ṁmṁrecóore caqūēnorīcū Dios niñami. Cū catutuarije petietiya,” na caīpea niña. Bairi, “¿Dios, cū ānicūti? Yṁra mácūmi,’ ī tūgoñarī mūrē jāā īroaepṁ,” Diore na caīpee mee niña.

21 Bairo īrīcārō mano merē caroaro majū cū caānierē masīñama. Bairo cū masīmirācūā, “Āniñami Dios ati ṁmṁrecóore caqūēnorīcū,” qūī nūcūbūgoetinucūñama. Diore qūīroagaetiyama. Tunu bairoa tocānacā rāmṁ camasārē na cū cañnaricanūgōmiatacūārē, “Jāā mena mṁ ñujāñuña,” qūī basapeogaetinucūñama Diore. Nemojāñurō cañuena ānirī ricaati majū tūgoñarīqūē jetore

tũgoñanucũñama. Torena, caroa macããjẽ cariape quetire tũgomasiẽtĩñama.

22 “Jãã, camasĩrã majũ jãã ãniña,” caĩrã nimirãcũã, catũgomasiẽna majũ niñama.

23 Bairo caãna ãnirĩ Dios tocãnacã rũmua caãnicõãninucũãrẽ qũĩroaetiyama. Bairo qũĩroaetiri yua, yuca, ãtã ãnie mena camasã bauriquere bairo cabaurãrẽ na qũẽnonucũñama. Camasã cayasiparã na caãnimiatacũãrẽ, na bauriquere bairo cabaurãrẽ na ĩroanucũñama. Tunu macãnucũ macããna minia, ãña, aperã waibutoa bauriquere bairo cabaurã cũãrẽ na qũẽnorĩ na ĩroanucũñama.

24 Bairo cũrẽ na caĩroaetie wapa Dios cũã na piticõãñami. Na caboro carorije nipetirije na caátigarijere na áparo ĩ, na piticõãñami. Bairo na cã capitiro yua, na pũame netõjãñurõ roro caboborije ãnierẽ ãmeo átinucũñama.

25 Cariape macããjẽ quetibũjuriquere tũgousaricarõ ãnorẽã, ricaati roro ĩtorique majũrẽ tũgousanucũñama. Tunu Diore qũĩroaricarõ ãnorẽã, atĩ ãmũrecóo macããna cã caqũẽnorĩcãrã bauriquere bairo cabaurãrẽ na ĩroanucũñama. Bairo na caĩroamiatacũãrẽ, Dios roque nipetirijere caátacũ cã caãnoi tocãnacã rũmua cã maĩ cabasapeocõã ninucũrõ ãñiña. Bairoa to baiáto.

26 Bairo cũrẽ na caĩroatie wapa Dios cũã na piticõãñami, na rupaũ caborore bairo carorije nipetirije na caátigarije caboborijere na áparo ĩ. Bairo na pitiri yua, carõmia, caũmua mena na caãmeo átiparo ãnorẽã, ricaati na majũ carõmia pũgarãpũa roro ãmeo átiepenucũñama.

27 Caũmua cũã na majũ roro ãmeo átinucũñama. Roro átaje caboborije ãnie majũrẽ átinucũñama.

Carõmia mena na caãmeo átiparo ùnorẽã, na majũ caũma pũgarãpua roro ãmeo átiepenucũñama. Bairo roro ána yua, na majũ na rupaure rorije riaye to baio joroque átinucũñama.

²⁸ Nipetirije cũ caátajere ñnamirãcũã, Diore qũĩroagaetiyama. Bairo cũ na caĩroagaetie wapa, Dios cũã na piticõãñami. “Na caboro roro ricaati na catũgoñarĩjẽ mena na tũgoña ãmarõ,” Ì, na piticõãñami. Bairo cũ caáto, na pũame nemojãñurõ roro átinucũñama.

²⁹ Nipetiri wãme carorijere caátinetõmajũcõãrã niñama. Bairo caána ãnirĩ bopaca ñnarĩcãrõ mano roro átigancũñama camasãrẽ. Tunu carõmia mena roro átiepainucũñama. Tunu bairoa apeye ùnierẽ cacũgorã nimirãcũã, netõjãñurõ cũgonemoganucũñama. Nipetirije carori wãmerẽ átinucũñama. Aperã yayere ñnãugaripeanucũñama. ãmeo pajĩãganucũñama. Roro ãmeo tutinucũñama. Camasãrẽ na ìtoepenucũñama. Aperã cũã roro busupainucũñama.

³⁰ Aperã cũãrẽ roro na átigarã, na caáperimiatacũãrẽ, roro na busujãnucũñama. Diore cateerã majũ niñama. Aperãrẽ na tũgoña yapapua joroque na átinucũñama. “Jãã roque caãnimajũrã jãã ãniña aperã netõrõ,” Ìnucũñama. Na majũ na catũgoñarĩjẽ mena roro na caátipeere tũgoñabócari roro átinucũñama. Na pacua cũãrẽ na baibotionucũñama.

³¹ Cariape tũgogaetimajũcõãñama. “Bairo jãã átigarã,” na caĩrĩjẽ cũãrẽ na caĩrõrẽ bairo áperinucũñama. Ni jĩcãũ ùcũrẽ cũ maietĩñama. Tunu apeyera roro aperã na na caĩrĩjẽrẽ tũgori, na masiriyobojagetinucũñama. Aperã cũãrẽ na

bopaca ññagetinucũñama.

³² Bairo cabaiãnarẽ cabero na recõãgumi Dios peeropũ. Tiere ati yeparũ Dios cũ caĩcũrĩqũerẽ masĩmirãcũã, na pũame carorijere áticõã ninucũñama. Bairo caána ãnirĩ aperã narẽ ññacõrĩ roro na caátiere ññarã, “Marĩ caátorea bairo na cũã roro átiyama,” ñ useaninucũñama.

2

Dios juzga conforme a la verdad

¹ Bairi noo caána mujãã mena macããna pũame, “Ãnoa carorã cañuena niñama,” na cañata, camasã na caátiere caññabeserãrẽ bairo bainucũñama. Mujãã cũã narẽã bairo roro caátipairã mujãã ãniña. Bairi mujãã pũame aperãrẽ, “Mujãã yaye wapa mujãã buicutiya,” na mujãã cañata, mujãã cũã narẽã bairo cabuicũna mujãã tuacõãña.

² Atore bairo marĩ ñ masĩña: “Dios pũame roro caánarẽ, ‘Na yaye wapa popiye na baio joroque na yũ átigũ,’ cariapea cũ caĩcũrĩcãrõrẽã bairo átimajũcõãgumi,” marĩ ñ masĩña.

³ Mujãã, “Ãnoa roro caána niñama,” camasãrẽ cañbeserã nimirãcũã, mujãã cũã narẽã bairo roro mujãã átinucũña. Bairi, “Jãã caátiere ññabeseecumi Dios,” mujãã ñ masĩtĩña. Mujãã cũãrẽ mujãã caátiere ññabesemajũcõãgumi Dios.

⁴ Bairũa mai, mujããrẽ caññamai ãnirĩ jicoquei mujããrẽ ññabeseetigumi. Roro mujãã caátianierẽ tũgoña yapapuari mujãã catũgoñawasoarore bori caroaro yerijõrõ cotei átiyami Dios. Mujãã pũame roque ricaati tũgoñarĩ, “Marĩ caátianie, ñurõ Dios

cũ caĩñajoro. Bairi ñe ãnie cawapa cũgoena marĩ ãna,” mũjãã ĩ tũgoñanucũña.

⁵ Catũgomasĩena mũjãã ãniña. Dios pũame caroaro yerijõrõ roro mũjãã caátiere mũjãã catũgoñawasoapeere cũ cacotemiatacũãrẽ, mũjãã pũame yapapuari roro mũjãã caátiere mũjãã tũgoña wasoagaetiya. Bairo caãna mũjãã caãnoi, mũjãã yaye wapa paio ãninemorõ baiya. Bairi cabero Dios cũ caĩñabeseri rũmũ caetaro, cũ caĩrĩcãrõrẽã bairo cariapea netõjãñurõ popiye mũjãã baio joroque mũjãã átigũmi.

⁶ Ti rũmũ caãno Dios pũame camasã tocãnacãũpũrea na caátawãmerĩ caãno cãrõrẽ ĩñacõñarĩ na ĩñabesegũmi.

⁷ Camasã jĩcããrã caroaro átĩcõã ninucũñama. Caroaro caroa macããjẽrẽ átĩãniganucũñama. Dios cũ caĩñajesorije ãnierẽ átĩãninucũñama. Tocãnacã rũmũã Dios mena ãnijãnagaetinucũñama. Na ãna roquere yeri capetietie majũrẽ na jogũmi Dios.

⁸ Aperã roque na caátore bairo áperinucũñama. Na ãna Diore baibotiori cũ yaye cariape macããjẽ quetire catũgousagaena roquere tutuaro mena popiye na baio joroque na átigũmi. Carorije macããjẽrẽ na caborije jũgori tutuaro mena popiye na baio joroque na átigũmi.

⁹ Nipetiro roro caátĩpairã roro popiye tãmũogarãma. Caãnijũgoro judío majã cañuena tore bairo tãmũojũgogarãma. Na bero judío majã caãmerã cũã cañuena popiye tãmũogarãma.

¹⁰ Aperã caroa macããjẽrẽ caátĩãninucũrã roquere caroaro na átigũmi Dios. Nipetiro camasã na catũgoro, “Caroaro majũ mũjãã ápũ,” na ĩgũmi. Tunu caroa yericutajere na jogũmi. Caãnijũgoro

tore bairo na átigumi judío majã cañurãrẽ. Na bero judío majã caãmerã cañurã cããrẽ bairoa na átigumi.

11 Bairi judío majã, aperã judío majã caãmerã cããrẽ na ñnaricawoetiyami Dios. Jicãrõ tãni caroaro cariape na ññañami nipetiro camasãrẽ.

12 Judío majã caãmerã, Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ masĩtĩñama. Bairo tiere masĩtĩmirãcũã, tocãnacãũpua yasicoagarãma, roro na caátie jũgori. Judío majã roque cũ caroticũrĩqũẽrẽ masĩñama. Bairo masĩmirãcũã, tiere na cabaibotiorije wapa yasicoagarãma na cũã.

13 “Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ na catũgorije jũgori, ñe ùnie carorije wapa cacũgoena niñama,” na ñ, ññaẽtĩñami Dios camasãrẽ. Cũ caroticũrĩqũẽrẽ tũgori bero caroaro caána roquere, “Ñe ùnie carorije wapa cacũgoena niñama,” na ñ, ññañami.

14 Judío majã caãmerã Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ masĩtĩmirãcũã, na majũ caroa macããjẽrẽ na caápata, Dios cũ carotirore bairo ána átiyama. Bairo na caápata, na yeripũ tie carotirore bairo caátimasĩrã tuayama.

15 Bairi caroaro na caátĩãnie mena cariape na caãnierẽ marĩ masĩõ joroque átiyama. Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ camasĩrãrẽ bairo niñama. Bairi cariape na caápericõãta, na majũ na yeripũ, “Marĩ buicãtiya,” ñ masĩñama. Tunu bairoa caroa macããjẽrẽ na caátiatato bero caãmata roque, “Cabuímana marĩ ãniña,” ñ masĩnucũñama.

16 Atie Dios yaye queti yũ caquetibujurore bairo baicoagaro: Dios cũ macũ Jesure cũ caĩñabeserotiri

rãmꝯ caetaro nipetiro roro na catũgoñarĩjẽrẽ, yasioropꝯ na caátaje cũãrẽ ññabesegumi Dios.

Los judíos y la ley de Moisés

17 Mũjãã, judío majã atore bairo mũjãã Ìrĩqũẽ cõtìnucũña: “Jãã judío majã jãã ãniña. Bairi Dios pꝯame caroaro jãã átigumi, Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ camasĩrã jãã caãnoi,” mũjãã Ì tũgoña wẽpũnucũña. Tunu bairoa aperãrẽ na mũjãã Ìnucũña: “Jãã, jãã ãniña Dios yarã cũ cabesericarã majũ,” mũjãã Ì wẽpũnucũña.

18 Bairo caĩwẽpũrã ãnirĩ atore bairo mũjãã Ìnemonucũña: “Jãã, Dios cũ caborije ùnie jãã caátipeere jãã masĩjãñuña. Tunu bairoa Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ jãã camasĩrõ jũgori caroa macããjẽ jetore jãã ññabesemasĩña,” mũjãã Ìnucũña.

19 Tunu cacaapee ññaenarẽ bairo caãnarẽ cajũgomasĩrãrẽ bairo, Dios yaye quetire camasĩenarẽ, “Jãã quetibũjũ masĩña,” mũjãã Ìnucũña. Tunu bairoa canaitĩarõpꝯ caãnarẽ cajĩñaworãrẽ bairo, roro caánarẽ, “Caroaro na jãã átirotimasĩña,” mũjãã Ìnucũña.

20 Tunu, “Jãã pꝯame Dios yaye quetire camasĩenarẽ tie quetire jãã quetibũjũ masĩña. Tunu bairoa catũgoñatutuawẽpũẽna cũãrẽ caroaro na átĩãnio joroque jãã átimasĩña,” mũjãã Ìnucũña. “Jãã, merẽ jãã cũgoya Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽ cariape quetibũjũrique majũrẽ. Tie jũgori tore bairo jãã átimasĩña,” mũjãã Ì tũgoñanucũmiña.

21 Bairo, “Aperãrẽ caquetibũjũmasĩrĩ majã jãã ãniña,” caĩrã nimirãcũã, ¿nopẽĩrã mũjãã majũ yeri roro mũjãã caátie pꝯamerẽ mũjãã quetibũjũgaetiyati? “Yajaeticõãña,”

caĩquetibujurã nimirãcũã, ¿nopẽĩrã mujãã cũã mujãã yajapainucũñati?

22 Tunu aperãrẽ, “Apei nũmo mena roro átiepeeticõãña,” caĩquetibujurã nimirãcũã, ¿nopẽĩrã tore bairo mujãã cũã apei nũmo mena mujãã átiepenucũñati? Tunu camasã na cawericarãrẽ, “Na ãroaeticõãña,” caĩquetibujurã nimirãcũã, ¿nopẽĩrã na caĩroari wii macããjẽrẽ mujãã yajanucũñati?

23 Tunu, “Jãã, Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ camasĩrã majũ jãã ãniña aperã netõrõ,” caĩrã nimirãcũã, tiere cabaibotiorãrẽ bairo mujãã tuaya, tie quetire tũgõusaena. Tie jũgori aperã ruame Diore cũ na boyetiepeo joroque ána mujãã átiya.

24 Torea bairo cariape ã quetibujuyupa Dios ya tutipũ cũãrẽ: “Mujãã, judío majã Dios cũ caroticũrĩqũẽrẽ mujãã cabaibotioĩñorĩjẽ jũgori, aperã judío majã caãmerã ruame Diore roro cũ na busupaio joroque mujãã átiya,” ã quetibujuyupa.

25 Bairopũ, judío majã na caãnierẽ áti ãñorã rupã macããjẽrẽ yisetarique ñujãñuña, ni ãcũ Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ catũgõusaũ cũ caãmata. Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ catũgõusaecu cũ caãmata roque, cũ rupã macããtõrẽ cayisetarotircũ nimicũã, cayietaa mácãrẽã bairo tuacõãñami cũ catũgõusaetie jũgori.

26 Bairopũ, apei cũ rupã macããtõrẽ cayietaa mácũ nimicũã, Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ bairo caroaro cũ caátie jũgori, cũ rupã macããtõrẽ cayisetarotircũre bairo tuayami Dios cũ caĩñajoro.

27 Bairo judío yaũ caãmei cũ rupãrupũ cayisetarotiecũ nimicũã, Dios cũ carotirore

bairo caácu pame qũĩñabesegumi apei cũ rupaꝛꝛe cayisetarotiricu nimicũã, tunu bairoa Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ cãgomicũã, tiere catãgousaescu pamerẽ.

28 Judío majãrẽ bairo ãnajẽ cõtaje pame bui macããjẽ átiãnajẽ mee niña. Marĩ rupaꝛ macããjẽ yisetarotirique cãã bui marĩ rupaꝛ macããjẽ átaje jeto mee niña.

29 Cariape judío majãrẽ bairo majũ ãnajẽ cõtaje pame marĩ yeri marĩ pupeapũ ãnajẽ cõtaje niña. Tunu bairoa marĩ rupaꝛ yisetarotirique mena átiãnajẽ cõtaje cãã rotirique woaturique mee niña. Marĩ yeripũ macããjẽ Espíritu Santo jũgori marĩ catãgoñawasoarique niña cariape judío majã majũ ãnajẽ cõtaje. Tore bairo cũ yeripũ catãgoñawasoaricu roquere, “Ñe ãnie carorije wapa cacũgoescu niñami,” qũĩ ãñañami Dios, aperã camasã tore bairo cũ na caĩ ãñaetimiatacũãrẽ.

3

1 Mũjãã pame bairo yũ caĩquetibũjurijere tãgorã, “¿Toroque judío majãrẽ bairo marĩ caãnajẽ cõtie to wapa manicũti?” mũjãã ãrã. “¿Marĩ rupaꝛ macããjẽ yisetarotirique cãã to wapa manicũti?” mũjãã ãrã.

2 Yũ pame, “Judío majã marĩ caãnajẽ cõtie wapacũtimajũcõãña,” ãña capee marĩ cabairique jũgori. Bairi caãnijũgoro marĩ judío majãrẽ cũ yaye quetire marĩ cũjũgoyupi Dios.

3 Aperã jĩcããrã judío majã Diore na catãgousaetimiatacũãrẽ, cũ caĩjũgoyeticũrĩqũẽ cariape nicõãña. Bairi cũ caĩquetibũcũrĩcãrõrẽã bairo áticõãmasĩñami Dios.

⁴ Nipetirije cū caátigariquere cariapea áticõãgumi cū caĩrĩcãrõrẽã bairo. Nipetiro camasã caĩtopairã na caãnimiatacũãrẽ, cū pũame cariapea cū caĩrĩcãrõrẽ bairo átimasĩñami. Dios ya tutipũ cūã atore bairo quetibujũya:

“Mũa, Dios, tocãnacã rũmũ caroaro cariape caquetibujũ mũ ãniña.

Bairi ni jĩcãũ ùcũ camasocũ caãnorẽ bairo murẽ cabusujãũ mácũmi,” ĩ quetibujũya.

⁵ Mai, ¿dope bairo ñicuti? ¿Aperã camasã na caĩtũgoñarõrẽ bairo ñicuti? Atore bairo ĩbujiorãma: “Rorije marĩ caáti ĩñoata, Dios caroaro cariape cū caãnajẽ cutiere nipetiro camasã na masĩõ joroque ána marĩ átiya. Bairi carorije marĩ caátie ñujãñuña. Tore bairo, ‘Caroa macããjẽ niña,’ marĩ caĩmiatacũãrẽ, ¿nopẽĩ roro marĩ caátie wapa marĩ quĩñabesecuti Dios?” ĩ tũgoñabujiorãma jĩcããrã camasã.

⁶ ĩBairo mee niña! Bairi na caĩtũgoñarĩjẽ caãnorẽ bairo caãmata, ni ùcũ jĩcãũrẽ quĩñabese masĩẽtĩbujioumi Dios.

⁷ Apeyera, aperã atore bairo ĩnemorãma: “Marĩ caĩtorije mena Dios cariape cū caĩrĩjẽrẽ marĩ áti ĩñoagarã. Bairi camasã cũrẽ, ‘Cañũũ majũ cariape cū caĩrĩcãrõrẽã bairo caácũ niñami,’ ĩbujiorãma. Bairi na caĩmiatacũãrẽ, ¿dopẽĩ Dios pũame marĩrẽ, ‘Mujãã caĩjũgoricarore bairo mujãã átiyaparoetiya,’ marĩ quĩcuti? Bairi cū caĩata, cariape ĩẽtĩñami Dios,” ĩbujiorãma camasã. Tame, bairopũa bairo na caĩrĩjẽ wapa maniña.

⁸ Bairi ĩrã yua, atore bairo ĩmecũnucũrãma: “¿Nopẽĩrã carorije macããjẽrẽ marĩ ápericuti? Caroa macããjẽ pũame to átio joroque ĩrã, carorije

macããjẽ marĩ caáto ñuñã,” ñmecũnucũrãma. Na pũame, “Pablo cãã torea bairo buenucũñami,” ñi busũpaiyama. Camasã yũre na catũgousaro boetiri, tore bairo ñi busũpainucũñama. Bairo na caĩbusũpairije wapa Dios pũame roro popiye na bairo joroque na átigũmi.

Todos somos culpables

⁹ ¿Tame, dope to baimiñati? Marĩ, judío majã, ¿aperã netõjãñurõ caroarã cañurã majũ marĩ ãniñati? ¡Marĩ baietiya tame yũra! Bairi marĩ, judío majã, aperã judío majã caãmerã nipetiro camasã rorije caãna jeto marĩ ãniña. Torea bairo yũ cãã yũ quetibũjũnucũña.

¹⁰ Tirũmũpũ cããrẽ atore bairo ñ woatuyupa Dios ya tutipũ:

“¡Ni jĩcãũ ãcũ camasocũ cañũũ caroaro cariape caácũ mácũmi!

¹¹ Ni jĩcãũ ãcũ caroaro catũgomasĩ mácũmi.

Ni jĩcãũ ãcũ Diore bori cãrẽ camacãũ mácũmi.

¹² Nipetiro camasã Dios yaye caroa quetire jãnarĩ ricaati quetibũjũrique pũamerẽ tũgousarã átiyama.

Caroa wãme ãnierẽ besemasĩtĩrĩ tũgoñamawijicoayama.

Bairi, ¡ni jĩcãũ ãcũ camasocũ cañũũ cariape caácũ mácũmi!

¹³ Na busũrica, masa ope cayaamani opere bairo niña.

Ti ope cañnirĩjẽ cañniwitiorea bairo roro na cabusũrije witinucũña. Ñtopaijãñũñama.

Tunu bairoa ãña nima capũnirõrẽ bairo, pũnirõ na risero mena busũnucũñama.

14 Roro na caĩrĩjẽ jũgori aperãrẽ na tũgoña yapapua joroque átinucũñama.

15 Yoaro mee asiari noa ãna na caboena rẽ jicoquei na pajĩãrenucũñama.

16 Noo na caátópũ aperãrẽ roro na tũgoña royetua joroque na átinucũñama.

Tũgoñarĩqũẽ paio joroque na átinucũñama.

17 Jĩcã majãrẽ bairo yerijõrõ ãnimasĩtĩñama.

18 Petoaca ãno Diore cũ masĩgaetimajũcõãñama.

Na cũ caĩñabesepee cũãrẽ di rãmũ ãno tũgoñagaetiyama,”

ĩ quetibũjũyupa Dios ya tutipũ.

19-20 Atore bairo marĩ masĩña: Dios pũame Moisés ãnacũ jũgori cũ caroticũrĩqũẽrẽ marĩ judío majãrẽ marĩ cũñupĩ. Tere cũ cacũmiatacũãrẽ, tere marĩ caátipeyomasĩtĩtĩ jũgori marĩ buicũtiya. Bairi nipetiro judío majã, judío majã caãmerã cũã, “Cabucũna marĩ ãniña. Dios popiye cũ caátiparã marĩ ãniña,” marĩ caĩmasĩparore bairo ã, marĩ cũñupĩ Dios Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ. Bairi ni jĩcãũ ãcũrẽ Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ caátipeyogamirĩcũrẽ, “Tie mũ catũgoũsarije jũgori mũ yũ netõõgũ,” di rãmũ ãno ãtĩgũmi Dios.

La salvación es por medio de la fe

21-22 ãmerẽ yua, Dios pũame ñe ãnie cawapa mánarẽ bairo marĩ ãnio joroque cũ caátaje quetire marĩ ãñoñami. Mai, tie queti pũame cawãma queti mee niña. Tirũmũpũna Moisés ãnacũrẽ, bairo profeta majã cũãrẽ na quetibũjũ jũgoyeticũñupĩ. Bairo na cawoatucũrĩcã tutiripũre cabuerã ãnirĩ atore bairo marĩ masĩña: Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ marĩ catũgoũsaro jũgori mee, Jesucristo mena

marĩ catũgoñatutuarije jũgori roque ñe ũnie cawapa mánarẽ bairo marĩ tuao joroque marĩ átiyami Dios. Nipetiro camasãrẽ jĩcãrõ tãni torea bairo na netõõgumi cũ mena na catũgoñatutuarije jũgori.

²³ Bairi marĩã camasã nipetiro roro caána jeto marĩ ãniña. Ni jĩcãũ ũcũ Dios cũ caborore bairo caátiemætapeti mácũmi.

²⁴ Bairo caána marĩ caãnimiatacũãrẽ, Dios pũame camasãrẽ camai ãnirĩ cũ macũ Jesucristo cũ cariarique jũgori, ñe ũnie cawapa mánarẽ bairo marĩ tuao joroque marĩ ásupi. Ni jĩcãũrẽ wapa jẽnirĩcãrõ mano torea bairo marĩ átibojayupi.

²⁵ “Yũ macũ yucupãĩpũ cũ cariarije jũgori camasã na carorije wapare na yũ masiriyobojagũ,” ĩ tũgoñañupĩ Dios. Bairi marĩ pũame tiere masĩrĩ, Jesucristo mena marĩ catũgoñatutuata, caroaro marĩ ĩmætamasiãgarã yua marĩ cũ canetõõrĩqũẽrẽ. Bairo átiri marĩ masĩõñami, Dios cañũũ cariape caácũ cũ caãnajẽ cutiere. Bairi tunu tirũmũpũ macããna roro na caátiere ĩñamicũã, cariapea yerijõrõ catũgoñaũ ãnirĩ, roro popiye na baio joroque na ápeyupi.

²⁶ Toreo bairo ãme cũãrẽ cañũũ cariape cũ caãnajẽ cutiere marĩ masĩõcõã niñami. Toreo bairo cũ caãnajẽ cutiere marĩ ĩñonemocõã ninucũñami, Jesucristore catũgouũsarãrẽ ñe ũnie cawapa mánarẽ bairo na ãnio joroque cũ caáticõãninucũrĩjẽ jũgori.

²⁷ Bairi marĩ pũame marĩ majũ caroaro marĩ caátĩãnie jũgori, “Dios cũ caññajoro cañurã marĩ ãniña,” marĩ caĩbotiomasĩpee maniña. Moisés ãnacũ cũ caátiroticũrĩqũẽ marĩ caátie jũgori mee caroarã marĩ ãniña. Jesucristo mena marĩ catũgoñatutuarije jũgori roque Dios pũame,

“Cañurã m̄jãã ãniña,” marĩ ĩ masĩñami.

²⁸ Bairi yua, atore bairo marĩ ĩ yaparoetaya: “Ni jĩcãũ ũcũ Moisés ãnacũ cã caroticũrĩqũerẽ cã caátipeyogamirĩjẽ jũgori mee, Jesucristo mena cã catũgoñatutuarije jũgori mena roque, ñe ũnie cawapa mácũrẽ bairo qũĩñagũmi Dios,” marĩ ĩ masĩña.

²⁹ Bairi Dios pũame, ¿judío majã quetiupau jeto cã ãniñati? ¿Aperã judío majã caãmerã nipetiro ati mũrecóo macããna quetiupau mee m̄jããrã cã ãnicati? ¡Yura, ati mũrecóo macããna cããrẽ nipetiro quetiupau majũ niñami!

³⁰ Jĩcãũã niñami camasã quetiupau. Apei maniñami. Cã, jĩcãũã niñami, ñe ũnie carorije wapa mánarẽ bairo marĩ ãnio joroque caátimasĩ, Jesucristo mena marĩ catũgoñatutuario jũgori. Tore bairo átinucũñami Dios na rupaure cayisetarotiricarã judío majã, o cayisetarotiena judío majã caãmerã cãã na caãnierẽ ĩñapectorico mano jĩcãrõ tũnia.

³¹ Bairi yua, ¿Jesucristo mena marĩ catũgoñatutuarije jũgori, Moisés ãnacũ cã caroticũrĩqũẽ, wapa manorẽ bairo to tuao joroque marĩ áticati? ¡Baietiya bairopua! Jesucristo mena marĩ catũgoñatutuario jũgori tie Moisés ãnacũ cã caroticũrĩqũẽ caroaro cariape tiere marĩ átinemomasĩo joroque marĩ átiya.

4

El ejemplo de Abraham

¹ ãmerẽ mʉjããrẽ yʉ quetibʉjʉpa Abraham ãnacũ cũ cabairiquere: Mʉjãã camasĩõrẽã bairo cũ pʉame marĩ judío majã yaʉ cañijũgoricʉ ãñupĩ.

² Cariapea Abraham ãnacũ caroaro cũ caátĩãnie jũgori Dios pʉame, “Ñe ũnie cawapa mácũrẽ bairo mʉrẽ ñiñaña,” cũ caĩĩqũẽ caãmata, Abraham ãnacũ pʉame, “Yʉ majũ caroaro yʉ caátĩãnie jũgori yʉ netõwã,” ĩ botiomasĩbujioricʉmi. Bairʉa, Dios cũ caĩñajoro tore bairo ĩ botiomasĩẽtĩmicũã, tore bairo ĩ botiobujioricʉmi aperã camasãrẽ.

³ Atore bairo pʉame ĩ quetibʉjʉyʉpa Dios ya tutipʉ Abraham cũ cabairiquere: “Abraham ãnacũ pʉame Dios cũ caĩĩjẽrẽ caãnorẽ bairo cariape tũgoyupi. Bairo cũ cabairijere ĩñarĩ bero, Dios pʉame, ‘Ñe ũnie cawapa mácũrẽ bairo cũ ñiñaña, ĩñupĩ,’ ĩ quetibʉjʉyʉpa.

⁴ ĩcõñarĩ mʉjããrẽ yʉ quetibʉjʉpa mai: Jĩcãũ ũcũ apeye ũnierẽ cũ capaáta, bairoa wapa mano apeye ũnierẽ cũ jorã mee átinucũñama. Cũ capaarije wapa majũ cũ wapatirã átiyama.

⁵ Bairʉa, Dios pʉame paari majãrẽ na cawapatirore bairo mee átinucũñami camasãrẽ. Caroaro na caátie jũgori mee, cũ mena na catũgoñatutuarije jũgori, ñe ũnie cawapa cũgoenarẽ bairo na ĩñanucũñami. Tore bairo na netõõnucũñami Dios, camasã na majũ na caátie mena na canetõmasĩẽtĩmiatacũãrẽ.

⁶ Tirũmʉpʉ macããcũ David cũã yʉ caĩõrẽã bairo ĩñupĩ: “Dios camasã na caátie ĩñarĩ mee, cũ mena na catũgoñatutuarijere ĩñarĩ, ‘Cañurã ñe ũnie carorije cawapa cũgoena ñiñama,’ na ĩnucũñami Dios. Tore bairo cũ caĩrã pʉame bʉtioro

useaninucũñama,” ñĩupĩ David ãnacũ cãã.

⁷ Atore bairo ñ woatuyupi Dios ya tutipũ:

“Noa ãna roro na caátiere Dios cã camasiriyobojaricarã useanirĩ ñiñama.

⁸ Tunu bairo, ñni ãcũrẽ, ‘Mu carorije wapa yũ jẽnietigu,’ cã caĩ rũame cãã useanirĩ niñami!” ñ woatuyupi.

⁹ David ãnacũ cã cawoatucũrĩqũẽ rũame, ¿marĩ judío majã jetore marĩ cã caĩquetibũju jũgoyeticũrĩqũẽ to ãniñati? ¿Aperã judío majã caãmerã cããrẽ na cã caĩquetibũju jũgoyeticũrĩqũẽ mee mũjããrã to ãniñati? Yũra, nipetiro rũa catũgoñatutuarã, David cã caĩquetibũjucũrĩqũẽrẽã bairo useanigarãma. Merẽ torea bairo mũjããrẽ jãã quetibũjuarũ. Dios rũame Abraham, cã mena cã catũgoñatutuario ñĩnarĩ, “Cañuu, ñe ãnie cawapa cãgoecũre bairo mũrẽ ñiñãña,” qũĩñupĩ.

¹⁰ ¿Diwatoarũ Dios, “Cañuu niñami,” cã qũĩñuparĩ Abrahãrẽ? ¿Cũ rupaũ macããtõrẽ cayisetaricũ cã caãno, o cayisetamácũ cã caãnorũa, tore bairo cã qũĩñuparĩ? Bairo cã caãtirotiparo jũgoyerũa tore bairo qũĩñupĩ Dios.

¹¹ Bairi Abraham, Dios cã cã caĩrĩjẽrẽ caãnorẽ bairo cariape cã catũgoro berorũ, cã rupaũre cã yiseyupa. Tore bairo átirotiyupi Abraham, Dios mena cã catũgoñatutuarije jũgori cũrẽ ñe ãnie cawapa cãgoecũre bairo cã cã cacũrĩjẽrẽ cã camasĩparore bairo ñ. Tore bairo cabairicũ ãnirĩ Abraham ãnacũ rũame nipetiro na rupaũ cayiserotiena nimirãcũã, Dios mena catũgoñatutuarã cããrẽ na ñicũ caãnijũgoricũ ãñupĩ. Bairi Dios cãã torea bairo cariape cañurã ñe ãnie cawapa mánarẽ bairo na ñiñãmi na rupaũ cayiserotiena cããrẽ.

12 Tunu bairoa marĩ judío majã marĩ rupaꝛe cayisetarotiricarã, Abraham ãnacũ cũ rupaꝛe cayisetamácũꝛua Dios mena cũ catũgoñatutuajũgoricarore bairo Dios mena catũgoñatutuarã majũ ñicũ cũã ãcũ baiyami.

La promesa se cumple por medio de la fe

13 Mai, Dios ꝛame atore bairo qũĩñupĩ Abrahãrẽ: “Mũ, bairi mũ pãrãmerã cũãrẽ ati yepare mũjãã yũ jogũ mũjãã caãnipa yepa,” qũĩ jũgoyupi, Abraham ꝛame caãnorẽ bairo cariape Dios mena cũ catũgoñatutuario jũgori. Cũ caroticũrĩqũẽrẽ caroaro cũ caátie jũgori mee, cũ mena cũ catũgoñatutuarije jũgori roque tore bairo qũĩñupĩ Dios. Bairi, “Ñe ùnie cawapa cũgoecure bairo caãcũ mũ ãniña,” qũĩñupĩ Dios yua.

14 Dios ꝛame, “Mũjããrẽ yũ juátinemoꝛũ,” cũ caĩcũrĩqũẽrẽ, Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ caána jetore cũ cacũrĩqũẽ caãmata, Dios mena marĩ catũgoñatutuarije ꝛame wapa manibujioro. Tunu bairoa Abrahãrẽ, “Caroare mũ yũ jogũ,” cũ caĩrĩqũẽ cũã wapa mani yaparo etabujioricaro.

15 Bairi nipetiro camasã Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ caátipeyogamirã ꝛame popiye na baio joroque Dios cũ caátiparã ñiñama. Bairoꝛua, tie roticũrĩqũẽ camanicõãta, tiere cabaibotiorã cũã manibujiorãma.

16 Bairi Abraham jũgori nipetiro cũ pãrãmerã caãniparãrẽ Dios cũ caĩcũrĩqũẽ caroaro caãnicõãnipeere írã, Dios mena camasã na catũgoñatutuacõãno boya. Bairo ĩꝛũ ñiña: Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ caátipeyogamirã jeto meerẽ, nipetiro Abrahãrẽ bairo Dios mena

catũgoñatutuarãrẽ caroare na jogũmi Dios, na cũ caĩcũrĩcãrõrẽã bairo. Bairo bairi Abraham ãnacũ pũame yua, marĩ nipetiro Dios mena catũgoñatutuarã ñicũ caãnacũ majũ nijũgoyupi.

17 Dios ya tutipũ cũãrẽ atore bairo ĩ quetibũju woatuyupa: “Ãmerẽ, mũrẽ nipetiro camasã poari ñicũrẽ bairo caãcũ majũ mũ ãnio joroque mũ yũ átiya,” ĩ quetibũjuyupa. Tiere caĩ pũame niñami marĩ Quetiupũ Dios, Abraham ãnacũ caroaro cariare cũ catũgousaricũ. Cũã niñami Dios cariaccoatana na caãnimiatacũãrẽ na yeri catio joroque caácsũ. Tunu bairo apeye camánajẽ to caãnimiatacũãrẽ, nipetirije caãnierẽ caátijẽñorĩcũ niñami.

18 Mai, Abraham pũame cabũcũ ãnirĩ cũ capũnaacuti yutea to capeticõãmiatacũãrẽ, Dios cũrẽ cũ caĩrĩqũẽrẽ tũgoñatutua jãnaesupi. Dios Abrahãrẽ, “Mũ pãrãmerã caãniparã, capããrã nigarãma,” cũ cũ caĩrĩqũẽrẽ caãnorẽ bairo cariare tiere cũ catũgoñatutuarique jũgori nipetiro camasã poari ñicũrẽ bairo caãcũ majũ ãnijũgoyupi.

19 Cabũcũ cien cũmarĩ majũ merẽ cacũgon nimicũã, Abraham pũame di rũmũ ũno Dios mena tũgoñatutua jãnaesupi. Pũgarãpũa cũ nũmo mena cabũtoa ãnirĩ na cayasipee cũãrẽ masĩñupĩ Abraham. Bairi pũgarãpũa cabũtoa ãnirĩ na capũnaa cãtipee cũã mañupã.

20 Dios cũrẽ cũ caĩcũrĩqũẽrẽ pũgani cãrõ, “Tore bairo ápeimi Dios,” ĩ tũgoñaesupi. Bairo ĩ tũgoñaẽtĩrĩ yua, nemojãñurõ roque Dios cũrẽ cũ caĩcũrĩqũẽ mena tũgoñatutuanemoñupĩ. Diore cũ basapeoyupi Abraham.

21 “Dios yũre cũ caĩrĩcãrõrẽã bairo

átimasĩpeyocõãñami,” caroaro ñe ùnie rusaeto ï tũgoñatutuacõãñupĩ.

²² Tore bairo cũ catũgoñatutuario ïñarĩ, Dios ruame Abrahãrẽ, “Cañuũ ñe ùnie cawapa cũgoecure bairo cũ ñiñaña,” ïñupĩ.

²³ Atie Dios, “Cañuũ, ñe ùnie cawapa cũgoecure bairo mu ñiñaña,” cũ mena cũ catũgoñatutuario jũgori cũ caĩcũrĩqũẽrẽ Abraham añacũ jetore ï quetibũju cũẽsupa Dios ya tutipure.

²⁴ Marĩ cũãrẽ cũ caĩpeere tore bairo ï quetibũju woatucũñupã. Bairi marĩ cũãrẽ, “Cañurã, ñe ùnie cawapa cũgoenarẽ bairo mũjããrẽ ñiñaña,” marĩ ï masĩñami Dios, cũ macũ marĩ Quetiupau Jesucristo cariacoatacu cũ cañnimaatacũãrẽ cũ cacatioricũ mena marĩ catũgoñatutuario jũgori.

²⁵ Cũã, marĩ carorije wapa jũgori yucupãĩru riayupi. Bairo cariacoatacu nimicũã, tunu catiyupi, marĩ carorije wapa jũgori roro popiye marĩ cabaibujiopeere netõõgu.

5

Libres de culpa

¹ Bairi marĩ ruame marĩ carorije wapare cũ canetõõbojaricarã añirĩ yua, jĩcãrõrẽ bairo Dios mena yerijõrõ marĩ añiña. Tore bairo marĩ tuaya yua, marĩ Quetiupau Jesucristo yucupãĩru cũ cariarique jũgori.

² Jesucristo mena marĩ catũgoñatutuario jũgori Dios ruame cũ mena nocãrõ caroaro majũ marĩ caãnajẽ cutiãnipeere marĩ cũñupĩ. Bairi tore bairo caroaro cariape marĩ añicõã ninucũgarã. Bairi Dios cũ caãnajẽ cutie macããjẽrẽ marĩ cũã jĩcã wãme ùno cacũgoparã añirĩ marĩ useanicõã niña.

3 Apeyera tunu popiye baimirãcũã, marĩ useaniña. Bairo popiye marĩ cabairo jũgori nemojãñurõ Dios mena marĩ tũgoñatutuagarã.

4 Bairo marĩ catũgoñatutuario, Dios pũame, “Mujãã, caroaro mujãã ápu,” marĩ ãgũmi. Tiere masĩrĩ yua, marĩrẽ caroaro cũ caátipeere tũgoñarĩ, paio marĩ useanicõã nigarã.

5 Bairo caroaro marĩrẽ cũ caátipeere marĩ catũgoña useaninucũrĩjẽ pũame marĩ usearitia joroque marĩ áperiya. Bairi merẽ Dios pũame marĩ yeripu marĩrẽ cũ camaicõãninucũrĩjẽrẽ ñe ãnie rusaeto marĩ masĩõ joroque átiyami, cũ yeri Espĩritu Santo marĩ cũ cajoricu jũgori.

6 Mai, marĩ pũame roro marĩ caátie jũgori marĩ majũã tie wapare marĩ netõmasĩẽpũ. Bairo marĩ canetõmasĩẽto ãñarĩ, Dios cũ caĩñabesejũgoyeticũrĩcã rũmũ caetaro, Jesucristo pũame roque marĩ carorije wapare netõõgũ riayupi.

7 Ni jĩcãũ ãcũ marĩ mena macããcũ, apeĩ cũ yaure qũĩñamairĩ, “Mũrẽ na capajĩãparo ãnorẽã, yaure na pajĩãto,” caĩmasĩ mácũmi. Bairũa, cũ yaũ caĩũũ majũ cũ caãmata, tore bairo ã masĩbujioũmi.

8 Dios pũame roque nocãrõ majũ marĩ cũ caĩñamairĩjẽrẽ marĩ masĩõñupĩ, Jesucristo marĩ cũ canetõõrĩqũẽ jũgori. Marĩã, roro caátipairã marĩ caãnimiatacũãrẽ, cũ pũame yucũpãĩpũ riacoásũpi, marĩ carorije wapare netõõgũ.

9 Bairi marĩ pũame marĩ carorije wapare cũ canetõõbojaricarã ãnirĩ ãme roquere yua atore bairo nemojãñurõ marĩ ã masĩña: “Dios camasãrẽ cũ caĩñabeseri rũmũ caãno popiye cũ caátiparã

mee marĩ ãniña,” marĩ ĩ masĩña, Jesucristo marĩ netõõgм ууцрãĩрм сã cariarique jũgori.

¹⁰ Cajũgoyepмe mai, Diore caboena ãnirĩ cũ wapanarẽ bairo marĩ ãм. Bairo caãna marĩ caãnimitacũãrẽ, marĩ mairĩ cũ mena jĩcãrõrẽ bairo marĩ ãnio joroque marĩ ásupi, cũ macũ cũ cariarique jũgori. Bairo cũ caátana ãnirĩ ãme roquere nemojãñurõ atore bairo marĩ ĩ masĩnemoña: “Jesucristo cariacoatacм nimicũã tunu cũ cacatirique jũgori, cũ canetõõparã majũ marĩ ãniña,” marĩ ĩ masĩña yua.

¹¹ Atie cũãrẽ marĩ ĩ masĩña: Dios mena marĩ useaniña, marĩ Quetiupм Jesucristo jũgori. Dios рмame cũ macũrẽ ууцрãĩрм сã cariarotirique jũgori jĩcãrõrẽ bairo cũ mena yeri jõrõ marĩ ãnio joroque ásupi.

Adán y Cristo

¹² Jĩcãũ caũмм ati yepa caãnijũgoricм Adán sawãmecмм jũgori carorije átaje nijũgoyupa ati yepармe. Bairo carorije átaje caãnijũgoro bero yua camasã yasijũgoyupa. Bairi nipetiro camasã carorije caãna ãnirĩ cayasiparã marĩ ãniña.

¹³ Mai, camasã Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ na cacũgoparo jũgoyepмa merẽ carorije macããjẽrẽ áticõãjũgoyupa ati yepармe. Bairo camasã roro na caátĩãnimitacũãrẽ, Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ na cacũgoeto jũgori, cũ cacũrĩqũẽrẽ cabaibotiorãrẽ bairo na ĩñaesupĩ Dios.

¹⁴ Bairo cabaimiatacũãrẽ, Adán ãnacũ cũ caãnijũgori рммрмї nijũgoató Moisés ãnacũ cũ caãni yateapм nituetayupa roro caãna na cayasirije. Bairãрмa, Dios Adárẽ, “Ti yуцм rĩcare

ugaeticõãña,” cū caĩcũrĩqũẽrẽ bairo caãnierẽ na cabaibotiorije jũgori mee yasiyupa camasã. Adán ãnacũ carorijere caátijũgoricũ majũ ãñupĩ. Jesús pũame roque caroa macããjẽrẽ ati yepapũ cajeatĩjũgoricũ majũ ãñupĩ.

¹⁵ Bairopũa, Adán roro cū caátaje mena quetibũjũ cõñamasĩã mano caroa Dios camasãrẽ cū caátibojarique menarẽ. Bairo cabaimiatacũãrẽ, jĩcãũ caũmũ roro cū caátijũgorique jũgori camasã capããrã yasiyupa. Apeĩ jĩcãũ caũmũ Jesucristo jũgori wapa jẽnirĩcãrõ mano Dios camasãrẽ cū caátibojarique paio netõrõ cañurĩjẽ nijũgoyupa. Nocãrõ camasã capããrãrẽ caroaro cū caátipee nijũgoyupa.

¹⁶ Bairo cabaimiatacũãrẽ, jĩcãũ caũmũ roro cū caátaje mena quetibũjũ cõñamasĩã mano caroa Dios camasãrẽ cū caátibojarique menarẽ. Bairo cabaimiatacũãrẽ, Adán jĩcãũ caũmũ caãnijũgoricũ jĩcã wãmea Diore roro cū cabaibotiorique jũgori nipetiro camasã carorije cawapa cũgorã jeto tuyama. Bairo na catuamiatacũãrẽ, camasãrẽ na ãñamairĩ ñe ãnie cawapa cũgoenarẽ bairo na ãñãñami Dios nipetiro cū mena catũgoñatutuari majãrẽ, capee wãme majũ cãrẽ cabaibotioricarã na caãnimiatãcũãrẽ.

¹⁷ Mai, jĩcãũ caũmũ roro cū caáticũjũgorique jũgori nipetiro camasã mena ãnicõãñupã baiyasirique. Bairo caãna ãnirĩ nemojãñurõ atore bairo marĩ ĩ masĩña: “Dios nipetiro camasãrẽ nocãrõ paio na ãñamairĩ wapa jẽnirĩcãrõ mano, ‘Caroarã ñe ãnie cabuicũperãrẽ bairo mũjãã ñiñaña,’ cū caĩrĩcãrã pũame umãrecóopũ caroaro majũ ãnicõã ninucũgarãma Jesucristo jĩcãũ jũgori,”

marĩ ĩ masĩña.

¹⁸ Bairo Adán roro cũ caátaje jũgori nipetiro camasã cabuicunarẽ bairo na tuao joroque ásupi. Jesucristo pũame roque caroaro cariape ácu, cũ cariarique mena nipetiro cabuimãnarẽ bairo tuamasĩcõã ninucũñama.

¹⁹ Bairo ĩgũ ñiña: ĩcãũ caũmũ Diore cũ cabai-botiorique jũgori capããrã camasãrẽ rorije caãnarẽ bairo na ĩñañami Dios. Apei pũame roque Diore cũ catũgousarique jũgori capããrã camasãrẽ caroarã ñe ũnie cawapa mãnarẽ bairo na ĩñañami Dios.

²⁰ Apeyera tunu Moisés ãnacũ mena cũñupĩ Dios cũ caroticũrĩqũẽrẽ, nipetiro camasã tocãnacã wãme roro na caátie na camasĩparore bairo ĩ. Bairo tie cũ cacũrĩqũẽrẽ masĩmirãcũã, nemojãñurõ carorije macããjẽrẽ átinemoñupã. Bairo camasã na cabaimiatacũãrẽ, Dios pũame nemojãñurõ na ĩñamainemocõã jũgoyecũsupi.

²¹ Roro marĩ caátie wapa jũgori marĩã nipe-tiro camasã cabaiyasiparã jeto marĩ ãniña. Bairo cabaiyasiparã marĩ caãnimiatãcũãrẽ, Dios pũame caroaro marĩ cũ caátie jũgori caroarã ñe ũnie cawapa cũgoenarẽ bairo marĩ ãnio joroque ásupi. Bairo átiri yua, yeri pũna capetietie cũãrẽ marĩ joyupi marĩ Quetiupãũ Jesucristo jũgori.

6

Muertos respecto al pecado pero vivos en Cristo

¹ Bairo yua, yũ całatajere tũgori bero, ¿dope marĩ caáto to ñucãti? “Dios pũame nemojãñurõ marĩ qũĩñamaiáto,” ĩrã, ¿nemojãñurõ carorije macããjẽrẽ marĩ átinemocõãcãti?

2 Tore bairo marĩ áperigarã. Merẽ marĩã, roro átiãnajẽrẽ cajãnamajũcõãrĩcãrã marĩ ãniña. Bairo caãna ãnirĩ, ¿dope bairo tunu carorije macããjẽrẽ marĩ átiãninemobujiocuti?

3 ¿Atore bairo mʘjãã masĩẽtĩñati? Mʘjãã masĩrã. Mʘjãã pʘame Jesucristo yarã ãnigarã na mʘjãã cabautiza rotirica rũmʘ caãno atore bairo mʘjãã tuayupa: Jesucristo yucʘpãĩpʘ cariaricʘre bairo caãna mʘjãã tuayupa, Dios cũ caĩñajoro.

4 Bairi mʘjããrẽ na cabautizari rũmʘ Jesucristo mena cayaecoricarãrẽ bairo baimirãcũã, tunu cũ mena Dios cũ cacatioricarãrẽ bairo mʘjãã baiyupa. Bairo cũ mena cacatiricarãrẽ bairo caãna ãnirĩ caroarã cawãma yericʘna mʘjãã tuayupa yua. Tore bairo marĩ ásupi cũ macũrẽ Dios nocãrõ caroaro cũ caátimasĩrjẽ jũgori.

5 Jesucristo mena marĩ caãnicõãmata, caria-pea cariaricʘpʘ nimicũã, tunu cũ cacatiricarorea bairo marĩ cũã cacatinemoparã marĩ ãnigarã.

6 Bairi, bairo marĩ masĩña: Marĩã, cajũgoyepʘre roro marĩ caátiãnimirĩqũẽrẽ Jesucristo cũ cariarique jũgori yucʘpãĩpʘ papuaturericarore bairo baiyupa Dios cũ caĩñajoro. Dios pʘame ati rupã mena roro camasã na caátiãnigarije to yasio joroque ĩ, bairo ásupi Jesús. Bairi ãmerẽ roro átiãnajẽrẽ caẽñotamasĩẽnarẽ bairo marĩ baietiya.

7 Ni jĩcãũ ũcũ baiyasiri bero, cũ rupã roro caátigamirĩqũẽrẽ átinemoẽtĩñami.

8 Bairi, bairo marĩ ĩ tũgoñacõã niña: Jesucristo mena cariaricarãrẽ bairo caãna ãnirĩ, cũ caátore bairo marĩ átigarã. Cariaricʘ nimicũã catitunurĩ ũmʘrecóopʘ cũ caátátore bairo marĩ cũã ri-amirãcũã tunu catitunurĩ ũmʘrecóopʘ marĩ ágarã.

9 Tunu atore bairo marĩ masĩnemoña: Jesucristo riari bero catitunurĩ җмҗrecóopҗ асҗ рҗgani cārõ tunu rianemoetigami. Di rҗmҗ ũno riarique cҗ ẽmҗetaeto.

10 Jĩcānia riajānañurĩ, marĩ carorije wapare netõõgҗ. Āmerẽ yua, catiri bero Dios mena caroaro ānicõā ninucũñami.

11 Bairi āmerẽ yua, mҗjāā рҗame tirҗmҗрҗ roro mҗjāā caátianajērẽ cacũmajũcõārĩcārārẽ bairo tũgoñaña. Cariacoatana ānana carorijere na caátimasĩtõrẽā bairo mҗjāā cҗā tiere tũgousanemoeticõña. Jesucristo mena caāna ānirĩ, mҗjāā caátianipeere Dios cҗ caborore bairo jeto átiānicõña.

12 Bairo bairi yua, mҗjāā рҗame ati rupаҗ butioro roro mҗjāā caátiganucũrĩjērẽ mҗjāā majūrẽ átijĩātirotieticõña. Roro marĩ rupаҗ caátiganucũrĩjērẽ tũgoñaenarẽ bairo tiere tũgoñanetõcõña.

13 Marĩ cañnarĩjẽ, marĩ cabusuriye nipetirije marĩ rupаҗ macāājẽ mena roro marĩ áperigarā. Bairo roro átajere átato ũnorẽā, Dios cҗ caborore bairo caroa macāājẽ рҗamerẽ marĩ átiānigarā. Riacoati tunu cacatiricarārẽ bairo caroa macāājērẽ marĩ áticõā ninucũgarā.

14 Bairi yua, āmerẽ roro átiānajẽ mҗjāā catũgoñarĩjẽ mҗjāā netõnucāētigarо. Āmerẽ yua, Moisés ānacҗ cҗ caroticũrĩqũērẽ carotiecocõāna mee mҗjāā āniña. Dios рҗame roque mҗjāārẽ mairĩ, caroaro mҗjāā rotiyami mҗjāā yeripҗ. Bairo cҗ mena mҗjāā caānoi, carorije átaje mҗjāārẽ ẽmҗetaetiya.

Un ejemplo tomado de la esclavitud

¹⁵ Bairi yua, yu cañatajere tũgori bero, ¿dope marĩ caáto to ñucuti? ¿Moisés añacũ cũ caroticũrĩqũerẽ carotiecocõãna mee, Dios yayere caĩroarã añirĩ carorije macããjẽrẽ marĩ átinemocõãnicuti? Tore bairo marĩ áperigarã.

¹⁶ Caroaro mũjãã masĩña merẽ atiere: Mũjãã ruame apei cũ carotirore bairo mũjãã caáticõãmata, cũrẽ capaabojacoteri majã majũ jããrã mũjãã baiya. Cũã, mũjãã quetiupare bairo tuau baiyami. Torea bairo carori wãmerẽ mũjãã caáticõãmata, tie carorijere caátirotiemocotenucũrã majũ mũjãã tuaya. Dios cũ carotirore bairo marĩ caáticõãmata roque, cũrẽ capaacoterãrẽ bairo marĩ añigarã. Bairo cũ carotirore bairo ána carorijere átato mano marĩ añigarã.

¹⁷⁻¹⁸ Mai, mũjãã ruame cajũgoyepure carorijere áticõã ninucũrã tiere caẽñotamasĩena majũrẽ bairo mũjãã baiyupa. Cabaimirĩcãrã ãmerẽ yua aperã Jesucristo yaye quetire mũjãã na caquetibũjuro tũgori, mũjãã yeripu tiere mũjãã tũgousajũgoyupa. Bairi Jesucristo jũgori roro átajere caẽñotamasĩrã añirĩ caroa macããjẽ majũrẽ mũjãã átiãnicõã jũgoyupa. Bairo mũjãã caãnajẽ cutiere tũgoñarĩ, yu ruame Diore, “Mũ ñujãñuña,” cũ ñinucũña.

¹⁹ (Bairãrua mai, catũgoñatutuawẽpũẽna mũjãã caãnoi, camasã na cabairijere icõñarĩ mũjãã yu quetibũjruya.) Mũjãã ruame cajũgoyepure mũjãã cañnarĩjẽ, mũjãã cabusurije nipetirije mũjãã rupan macããjẽ mena roro átiãnajẽrẽ mũjãã átiãñupã. Bairo roro átajere átato ñnorẽã, ãme roque Dios cũ caborore bairo caroa macããjẽ ruamerẽ átiãña. “Cũ mena caãnimajũcõãrã añirĩ nemojãñurõ cũ

caborore bairo marĩ átigarã,” ĩ tũgoñarĩ caroaro áticõã ninucũña.

²⁰ Mai m̃jãã, cajũgoyepure roro caáticõãna ãnirĩ tie carorijere caáticotenucũrã majũ m̃jãã ãñupã. Bairo caãna ãnirĩ ñe ũnie caroa macããjẽrẽ m̃jãã átiga tũgoñamasĩẽsupa.

²¹ ¿Cajũgoyepure roro m̃jãã caátĩãnajẽ mena ñe ũnie caroare m̃jãã bócarĩ? M̃jãã bócaesupa. Tiere tũgoñamasĩrĩ yua, ãmerẽ m̃jãã bobotũgoñaña. Roro m̃jãã caátaje wapa peero yasiricaropu roro m̃jãã baibujioyupa.

²² Bairo baibujiomirãcũã, ãmerẽ yua roro m̃jãã caátiganucũrĩjẽrẽ ẽñotamasĩrĩ, Dios cũ caátirotirore bairo caroa macããjẽ puamerẽ m̃jãã átijũgoyupa. Tie roque waparutiya m̃jããrẽ. Bairi nemojãñurõ cũ caborore bairo m̃jãã caápata, cũ caátĩãnirotirijere caãna majũ m̃jãã tuaya. Bairo m̃jãã caáticõãninucũata yua, yeri capetieti pũnarẽ m̃jãã jogami Dios.

²³ Bairi roro camasã caátipairã na yaye wapa peeropu caápárã niñama. Dios marĩrẽ cũ cajorije puame roque yeri capetietie niña. Jesucristo marĩ quetiupau jũgori wapa jẽnirĩcãrõ mano tiere marĩ joyami.

7

Un ejemplo tomado del matrimonio

¹ Yu yarã, yu bairãrẽ bairo caãna, Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ m̃jãã masĩña. Tie puame ati yepapu mai marĩ cacatiãno, marĩrẽ tutuaro rotirore bairo marĩ átiya. Marĩ cariaro bero roque, tiere carotiecoena marĩ tuacõãña yua.

² Mai, ĩcõñarĩ m̃jãã yu quetibuj̃pa: Jĩcãõ ãcõ camanap̃c̃co, sawãmojiyarico cõ caãmata, Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽ caĩquetibuj̃pa jũgori cõ manap̃re cõ capitiro maniña. Cõ manap̃re cũ cariaro bero roquere yua, na sawãmojiyamirĩqũẽ peticoaya. Bairi yua, Moisés ãnacũ, “Mu manap̃re cũ pitieticõãña,” cũ caĩroticũrĩqũẽrẽ carotiecocõãcõ mee tuayamo.

³ Bairi tunu cõ manap̃re cũ cacatimiatacũãrẽ, apei caũm̃ mena cõ caãmata, roro áco átiyamo. Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ cabaibotiore bairo baiyamo. Bairo caãcõ nimiocũã, cõ manap̃re cũ cariacopata roque, Moisés ãnacũ, “Mu manap̃re cũ pitieticõãña,” cũ caĩroticũrĩqũẽrẽ carotiecocõãcõ mee tuayamo. Bairi apei caũm̃ mena wãmojiyari cõ caãmata, carorije áco mee átiyamo.

⁴ Yu yarã, yu bairãrẽ bairo caãna torea bairo m̃jãã cũã Jesucristo cũ cariarique jũgori ãmerẽ yua Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ carotiecocõãna mee m̃jãã ãniña. Bairi jĩcãõ cõ manap̃re cũ cariaro bero apeire camanap̃c̃core bairo catuarã ãnirĩ, apei yarã majũ m̃jãã tuaya yua. Bairi m̃jãã ãmerẽ Jesucristo cariacoamirĩcũ tunu cacatiric̃ yarã majũ roque m̃jãã ãniña. Bairo caãna ãnirĩ caroa átaje tocãnacã wãmerẽ m̃jãã átiãnigarã.

⁵ Cajũgoyep̃re mai marĩ cajesorije ũnie carorijere marĩ ĩñaugaripeanucũwã. Bairo caĩñaugaripearã ãnirĩ Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ tũgori bero tie roticũrĩqũẽrẽ marĩ baibotiojũgow̃. Bairo tiere cabaibotiorã ãnirĩ nemojãñurõ tutuaro carorijere marĩ ápa. Bairo carorijere ána yua, peerop̃re cayasiráná majũrẽ

bairo marĩ baimiwã.

⁶ Cajũgoyepare Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽ carotiecorã majũ marĩ ãnimirũ. ãme roquere yua, Jesucristo mena ãnirĩ tie rotiriquere carotiecorã mee marĩ ãniña. Bairo caãna ãnirĩ Dios cũ caborore bairo caroa macããjẽ pũamerẽ marĩ átiãnijũgomasĩña, Dios, Espĩritu Santore marĩ yeripu cũ cajoro jũgori. Bairo Moisés ãnacũ cũ cawoaturiquere marĩ catũgõusaro jũgori mee, cawãma yeri marĩ cacũgoro jũgori roque Dios cũ caborore bairo marĩ átiãnimasĩña.

El pecado que está en mí.

⁷ Bairi Moisés ãnacũ cũ caátiroticũrĩqũẽ, “Carorije niña,” ¿marĩ írãati? Bairo marĩ iẽtĩgarã. Tie rotirique camanicõãta, “Yua, carorije caácũ yũ ãniña,” marĩ tocãnacãũpũa marĩ i tũgoña masĩẽtĩbujioricarã. Mai, jĩcã wãme roticũrĩqũẽ macããjẽrẽ yũ quetibũjũpa: “Aperã yayere iñũgaripeaeticõãña,” i quetibũjũya. Tie roticũrĩqũẽ camanicõãta, “Iñũgaripearique, carorije niña,” marĩ i masĩẽtĩbujioricarã.

⁸ Bairi Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽ caãno jũgori yua, marĩ rupaũpũ rorije marĩ caátigarije caãnie pũame tocãnacã wãme roro átajere nemojãñurõ marĩ átinemo joroque baiyupa. Tie roticũrĩqũẽ camanicõãta roque, carorije pũame camanierẽ bairo tuabujioro.

⁹ Mai, roticũrĩqũẽrẽ masĩẽcũpũ yũ caãna yũteare cacatimajũũrẽ bairo yũ ãnimirũ. Cabero tie roticũrĩqũẽrẽ yũ camasĩrõ bero yũ rupaũpũ rorije yũ caátigarije caãnie pũame ãninemoñupã.

10 Bairo caátiecom ãnirĩ peeropu yu cayasipeere merẽ yu masĩwã. Bairi tie rotirique jũgori camasãrẽ Dios mena caroaro na catuabujioparo ũnorẽã, yu puamerẽ carorije wapa cacũgoare bairo yu tuao joroque yu ápu.

11 Yu majũ yu tũgoña mawijiayupa. “Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũerẽ yu átipeyocõãgu,” ĩ tũgoñamicũã, yu rupa ruorije yu caátigarije caãnie jũgori tiere yu átipeyomasĩepũ. Bairo átipeyomasĩetĩrĩ, carorije cawapacũ peeropu cayasipaure bairo yu tuamiñupã.

12 Bairi atore bairo marĩ ĩ yaparoya Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũerẽ: Tie cañurijẽ majũ niña bairopua. Tocãnacã wãme roticũrĩqũẽ caroaro cariape quetibujurique cañurijẽ niña.

13 Toroquere Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽ cañurijẽ nimirõcũã, ¿nopẽirõ tie jũgori marĩrẽ carorije cabuicũnarẽ bairo marĩ tuao joroque to ásupari? Tie jũgori mee tore bairo marĩ baiwu. Marĩ carorije jũgori carorije wapacũnarẽ bairo marĩ tuao joroque marĩ ápu. Bairo bairi tie rotirique caroa macããjẽrẽ masĩrĩ bero yua, roro marĩ rupaure caátiganucũrĩjẽ puamerẽ, “Tie carorije átaje majũ niña,” marĩ ĩ tũgoñamasĩjũgowu. Bairo ĩ tũgoñamasĩrĩ, peeropu cayasicoabujiorãrẽ bairo marĩ caãnajẽ cutie cũãrẽ marĩ masĩwã.

14 Bairi atore bairo marĩ masĩña: Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽ puame Dios cãrẽ cũ caquetibujucũrĩqũẽ majũ niña. Bairi cañurijẽ majũ niña. Yu rupaupu rorije yu caátigarije cacũgo ãnirĩ yu puame roque carorije macããjẽrẽ caáticõãnincũũ yu ãniña.

15 Y_u, y_u caátigarije caroa ùnierē y_u áperinucũña. Apreye carorije caátiamanipee ùnie p_uame roquere y_u átinucũña. Bairo y_u caátinucũrĩjērē dope bairo ñi masĩtĩña. ¿Dopēi tore bairo y_u átibaucuti?

16 Y_u caátigaetie p_uamerē ácu, atore bairo y_u masĩña: “Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũē cañurĩjē niña,” ñi masĩña.

17 Bairi ãmerē y_u majũ tie carorijere y_u áperiya. Y_u yeri y_u catũgoñarĩjēp_u carorije macããjē átaje nicõãña. Tie p_uame roro y_u átiãninucũõ joroque y_u átiya.

18 Bairi caroa macããjērē átigamicũã, y_u átijĩãtietiya. Bairo átijĩãtietiri atore bairo ñi masĩña: Y_u rup_u mena roro y_u caátigarijere y_u caápata, petoaca ùno caroa macããjē manimajũcõãña.

19 Y_u, y_u caátigarije caroa ùnierē y_u áperiya. Apreye y_u caátigaetie p_uame roquere y_u átinucũña.

20 Y_u caátigaetie p_uamerē ácu, atore bairo y_u masĩña: Y_u majũ tie carorijere y_u áperiya. Y_u yeri y_u catũgoñarĩjēp_u carorije macããjē átaje nicõãña. Tie p_uame roro y_u átiãninucũõ joroque átiya.

21 Atore bairo jeto y_u baicõã ninucũña: Caroa macããjērē átiganucũmicũã, rorije átaje p_uame jeto y_u áticõã ninucũña. Carorije p_uame y_u ãnijũgoyecatinucũña.

22 Y_u majũp_ua, Dios cũ caroticũrĩqũērē y_u bo-majũcõãmiña.

23 Bairi atiere y_u masĩña: Y_u catũgoñarĩjē mena caroa macããjērē y_u átigamiña. Bairo y_u caátigamiatacũãrē, y_up_ure niña caroaro y_u caátigatũgoñarĩjērē ãñotarore bairo y_ure caátinucũrĩjē. Bairi y_u majũ rup_u mena carorijere

tutuario yu átiganucũña. Bairo yuꝑure caãno jũgori carorijere yu átijãnamasĩtĩña.

24 Bairo carorije macããjẽrẽ caáticõãninucũũ añirĩ, ¡butioro roro yu tũgoñarĩqũẽ paiya! Peero caũpetietopu caárapu yu añiña. ¡Tame, roro majũ yu tãmucupu! Bairi, ¿ni ũcã majũ carorije yu rupaꝑu cacãgou yu caãnie wapare yu cã netõõbujiocti?

25 Dios puame Jesucristo mena yu catũgoñatutuario jũgori, yu carorije wapare yu netõõgumi. Bairo cã caátipeere tũgoñarĩ, “Mu ñujãñuña,” cã ñinucũña. Bairi atore bairo ñi yaparoya yu cabairijere: Dios cã caroticũrĩqũẽrẽ, cã cabororea bairo yu caátipea niña. Baimicũã, yua, ati rupaꝑu caãcũ añirĩ roro átaje yuꝑure caãno jũgori carorije yu caátipee cãã ãno bairopu.

8

La vida conforme al Espíritu de Dios

1 Bairi Dios puame noa ũna Jesucristo mena caãnarẽ, “Muãã buicũtiya,” di rãmpu ũno na ñreetigumi.

2 Jesucristo jũgori Espiritu Santo cawãma yeri catiriquere cajou puame roro marĩ caátaje wapare cabuicupẽrãrẽ bairo marĩ ãnio joroque marĩ ásupi. Tunu bairoa peeropu marĩ cayasirãbujiopee cããrẽ marĩ netõõñupĩ.

3 Marĩa, rorije caátianinucũrã marĩ caãno jũgori, Moisés ãnacũ cã caroticũrĩqũẽrẽ marĩ caátipeyomasĩpee mañupã. Tie roticũrĩqũẽ jũgori marĩ carorije wapare marĩ canetõmasĩtĩmiatacũãrẽ, Dios puame roque marĩ carorije wapare netõõgu, cã macãrẽ ati yepapu cã

joyupi. Cũ macũ p̄ame marĩ roro caátipairã marĩ carupaꝯꝯtorea bairo ati rupaꝯ cacũgoꝯ ãñupĩ. Ti rupaꝯ mena riari marĩ carorije wapa caãnierẽ merẽ reepeyocõãñupĩ.

⁴ Tore bairo marĩ ásupi Dios, cũ camasĩõrĩjẽ jũgori marĩ p̄ame cũ carotirore bairo marĩ caátipeyomasĩparore bairo ĩ. Bairi marĩã, ãmerẽ yua ati rupaꝯ mena roro marĩ caátiganucũrõrẽ bairo marĩ átiãmerĩgarã. Espíritu Santo cũ caátirotirore bairo jeto roque caátianiparã majũ marĩ ãniña.

⁵ Tocãnacãũp̄ua camasã ati rupaꝯ mena roro caátinucũrã p̄ame, ti rupaꝯ roro na caátie jeto átiãniganucũñama. Aperã, Espíritu Santo cũ carotirore bairo caátinucũrã roque, cũ caborije cañurĩjẽ p̄amerẽ átiãniganucũñama.

⁶ Noa ũna ati rupaꝯ mena roro caátianinucũrã p̄ame tore bairo na caáticõãninucũata, peero yasiricarop̄a ágarãma. Aperã, Espíritu Santo cũ caborije cañurĩjẽ ũnie p̄amerẽ caátianinucũrã roque tocãnacã rãmua Dios mena yerijõrõ ãnicõã ninucũgarãma.

⁷ Noa ũna ati rupaꝯ mena roro caátianiganucũrã p̄ame Dios cũ carotirore bairo átiãtiãmasĩgaetiyama. Bairi Dios pesuare bairo caãna majũ tuayama.

⁸ Bairi tore bairo ati rupaꝯ mena roro caátianinucũrã p̄ame di rãmua ũno Dios cũ caññajesorije ũnierẽ áperimajũcõãñama cũ caññajoro.

⁹ Mũjãã roque ãmerẽ, na rupaꝯ caborore bairo caátianinucũrã na caátianinucũrõrẽ bairo mũjãã átiãmerĩña. Espíritu Santo cũ camasĩõrĩjẽ jũgori roque cũ caátirotirore bairo jeto mũjãã átiãninucũña. Tore bairo mũjãã átiãninucũgarã,

cañnorẽ bairo Espíritu Santo Dios Yeri majũ m̃jãã yerip̃ cã caãmata. Tunu bairoa Jesucristo cã cajou Espíritu Santo majũrẽ ni ũcã cã yerip̃ cacũgoec̃ p̃ame Jesucristo yã mee niñami.

10 Ati rupã, roro marĩ caátinucũrĩ rupã p̃ame caboapa rupã niña. Bairo caboapa rupã cañnimitacũãrẽ, Jesucristo marĩp̃re cã caãmata, Dios p̃ame cañurã ñe ũnie cawapa mánarẽ bairo marĩ añio joroque átiyami. Bairi marĩ rupã caboamiatacũãrẽ, marĩ yeri p̃ame ı̃m̃recóop̃ caticõã ninucũgaro.

11 Dios Yeri Espíritu Santo, Jesucristo cariaric̃p̃re tunu cã catio joroque caátac̃ p̃ame marĩp̃re cã caãmata, marĩ rupã cayasiro bero tunu ti rupãre catio joroque átiyami. Espíritu Santo marĩp̃re cã caãnoi, cã camasĩrĩjẽ mena tore bairo marĩ átiyami.

12 Bairi yã yarã, yã bairãrẽ bairo caãna, marĩ yerip̃ Espíritu Santo cã caãno jũgori ati rupã mena roro marĩ caátiganucũrĩjẽrẽ áperirotiya. Espíritu Santo cã carotirore bairo p̃ame roque átirotiya.

13 Ati rupã mena roro m̃jãã caátiganucũata, p̃erop̃ m̃jãã yasigarã. Baimirãcũã, tie caror-ijere Espíritu Santo cã camasĩõrĩjẽ jũgori m̃jãã caátijãnaata roque, m̃jãã caticõã ninucũgarã.

14 Nipetiro Espíritu Santo cã camasĩõrĩjẽ jũgori cã carotirore bairo caátiusarã p̃ame Dios p̃naa majũ niñama.

15 Dios, Espíritu Santore marĩ cã cajoroi, paacoteri majã na quetiupãre cauwirã na cabairore bairo marĩ baietiya. Dios p̃ame marĩrẽ cã p̃naa

marĩ añio joroque átigayami. Cã, Espíritu Santo marĩ cũ cajũgomasiõrĩjẽ jũgori marĩ Pacũ Diore, “Caacũ,” cariape cũ marĩ í masĩña.

16 Espíritu Santo pũame marĩ yeri marĩ catũgoñarĩjẽpũ, “Dios pũnaa majũ marĩ añiña,” marĩ í tũgoñao joroque átiyami.

17 Bairo cũ pũnaa caãna añirĩ Dios, cũ pũnaarẽ, “Caroare mũjãã yũ jogũ,” nipetiro cũ caĩrĩcãrõrẽ bairo marĩ cũgopeyogarã. Jesucristo jũgori tiere marĩ cũgogarã. Jesucristo cũ carotirore bairo marĩ caátie jũgori marĩrẽ roro na caápata, cũ mena mũmũrecóopũ caroaro caãnopũ caroaro marĩ añicõã ninucũgarã.

La gloria que ha de venir

18 Ati yeparũ ãna, roro popiye marĩ cabainucũrĩjẽ mena quetibũjũ cõñamasĩã mano mũmũrecóo caroaro caãnopũ caroare Dios marĩ cũ cajopee menarẽ. Bairo ati yeparũ roro popiye baimirãcũã, cabero caroaro majũ marĩ añicõã ninucũgarã Jesucristo mena yua.

19 Nipetirije ati mũmũrecóo macããjẽ Dios cũ caqũẽnoriqũẽ pũame camasã pajũtiricarõ mano apeye ñnierẽ na cacoterore bairo coterõ baiya. “Añoa yũ pũnaa niñama,” Dios cũ caĩpa rũmũ caetaparore coterõ baiya.

20-21 Caãnijũgoropũ Dios cũ caqũẽnoriqũẽ nipetirije carõa cañurĩjẽ añijũgoyupa. Cabero ati yepa macããjẽ roye tuapeticoasupa. Ati yepa to majũã roye tuaesupa. Adán cũ cabaibõ-tiorijere iñarĩ, Dios pũame roque nipetirije to roye tuao joroque ásupi. Bairi nipetirije ati yepa macããjẽ cayasipee majũ tuayupa. Bairo

cayasipee cañnimitacũãrẽ, caberopũ Dios pũame tiere caroaro wasoagũmi tunu. Bairo ti rãmũ caetaro cũ pũnaarẽ cawãma rupã cũ cawasoaparorea bairo ati ɯmũrecóo macããjẽ cũ caqũenorĩqũẽ cũãrẽ cawãma jeto wasoacõãgũmi. Bairo cũ caáto, tirũmũpũ cũ caátijũgoricarore bairo caroaro nigaro tunu. Pũgani roye tuaetigaro yua.

²² Bairi atore bairo marĩ masĩña: Ati ɯmũrecóo macããjẽ nipetirije Dios cũ caqũenorĩqũẽ pũame, jĩcãõ carõmio pũnaa cũtigo popiye cõ canetõrõrẽ bairo tie cũã roro popiye netõrõ baiya.

²³ Tie ati ɯmũrecóo macããjẽ jeto mee roro popiye netõrõ baiya. Marĩ cũã torea bairo popiye marĩ bainucũña. Bairo caãna nimirãcũã, merẽ caãnijũgoro Espĩritu Santore Dios cũ cajoricarã majũ marĩ ãniña. Popiye netõrõ marĩ ãnicoteya mai ape rupã, rorije cacũgoeti rupãre, marĩ, cũ pũnaarẽ cũ caĩrĩcãrõrẽã bairo Dios cũ cawasoaparo jũgoye.

²⁴ Jesucristo mena marĩ catũgoñatutuario jũgori marĩ netõõñupĩ Dios. Bairi caberopũ marĩ rupãre cũ cawasoapeere caãnorẽ bairo cariape marĩ tũgoñatutuacoteya. Ni jĩcãũ ũcũ dise ũnie cũ cacoteriquere merẽ cũ caĩñaata, tiere cotenemoetiyami. Marĩ caĩñarĩqũẽpũ caãmata, dope bairo merẽ ññarĩqũẽpũre cotemasĩã mano.

²⁵ Bairi marĩ caĩñaetiere mai cacoterã ãnirĩ tiere pajutiricarõ mano marĩ cacotetũgoñarõ ñũña.

²⁶ Marĩ pũame Diore caroaro cariape caãnorẽ bairo cũ marĩ jẽnimasĩ peyoetinucũña. Bairo cajẽnipeyomasĩẽna marĩ caãnoi, Espĩritu Santo pũame marĩ jũátinemonucũñami. Bairi marĩ caátĩãnipeere marĩ jẽnibojayami cũ yaye busurique

mena. Tie busurique p̄ame camasã busurique mena cabusujẽñomasĩã manie niña.

27 Dios p̄ame roque marĩ yeri marĩ catũgoñarĩjẽrẽ caĩñabesemasĩ añirĩ Espíritu Santo marĩ cã cajẽnibojarijere cariape tũgomasiñami. Dios cã caborore bairo Espíritu Santo p̄ame, marĩ, cã yarãrẽ marĩ jẽnibojanucũñami.

Más que victoriosos

28 Atore bairo marĩ masĩña: Nipetiri wãme caroa, o popiye marĩ cabainucũpeere marĩ cũñupĩ Dios, marĩ, cãrẽ camairã cã caborore bairo caroaro marĩ caátĩãnimasĩparore bairo ï. Tore bairo marĩ cũñupĩ Dios marĩ, cã cabesericarã, cã cabojũgoricarorea bairo catũgousarãrẽ.

29 Dios merẽ caãnijũgoripāp̄na marĩrẽ ññabeseri, “Ãnoa caãniparã yu pũnaa majũ nigarãma,” ïcũcõãñupĩ. Cã macã cã caãnierẽ bairo marĩ caãnierẽ bou, bairo ïcõã jũgoyupĩ. Bairi tunu cã macãrẽ, nipetiro cã mena catũgoñatutuarã jũgocure bairo cã caãnierẽ bou, bairo ï jũgoyeticũcõãñupĩ Dios.

30 Caãnijũgoripāp̄na merẽ cã yarã cã caãnirotiricarã marĩ caãnoi, cã pũnaa caãniparãrẽ marĩ beseyupĩ. Bairo cã cabesericarã marĩ caãnoi, “Ñe ãnie cabuimãna, cañurã niñama,” marĩ ï ññañami. Bairo cã caĩ ññarã marĩ caãnoi, caroaro majũ cã caãnajẽ cãtie macããjẽrẽ marĩ cãã jĩcã wãme ãnorẽ marĩ cãgoo joroque ásupi.

31 Bairo tie caroa queti majũrẽ tũgoñarĩ, atore bairo marĩ tũgoña masĩnemoña: Dios cã caĩñamaicoterã marĩ caãnoi, noa ãna aperã marĩrẽ caĩñaterã nimirãcũã, roro marĩ átiyaparoetiyama.

32 Dios cū macū caānimajũūrē cū riaroti joyupi ati yeparure, marĩ nipetiro marĩ carorije wapare netõõgũ. Marĩ mairĩ, “Cū yũ joetigũ yũ macūrē,” ãsupĩ. Bairo caátacũ majũ ānirĩ nipetirije caroaro marĩ caānajē cutipee cūārē marĩ jomajũcõāgũmi.

33 Dios roque, “Ānoa ñe ũnie cawapa cūgoena niñama,” marĩ, cū cabesericarārē marĩ ĩ masĩñami. Bairi ni jĩcāũ ũcũ, “Ānoa, cañuena niñama,” marĩ ĩ busujāmasĩēcũmi.

34 Mai, atore bairo niña: Jesucristo pũame yucũpãĩpũ marĩ carorije wapare netõõbojagũ ri-ayupi. Bairo riacoamicũã, tunu nemo catiyupi Dios cū camasĩrjē jũgori. Bairo catiri bero āmerē yua, cū pacũ cū carotimasĩrĩpau cariapē nũgõãpũ ruiiri, marĩ yaye caānipeere jēnibojau átiyami cū pacũ Diore. Bairi ni jĩcāũ ũcũ, “Ānoarē na yaye wapa popiye na baio joroque na átirotiya,” marĩ, Dios cū cabesericarārē marĩ ĩ busujāmasĩēcũmi.

35 Jesucristo marĩrē cū camairjērē ni jĩcāũ ũcũ ěñotamasĩēcũmi. Tunu bairoa popiye marĩ cabairije, o marĩ causeariti tũgoñarjē, o aperã Jesucristo yarã marĩ caānie jũgori roro marĩrē na caátie to caānimiatacũārē, Jesucristo pũame marĩrē maicõã ninucũñami. Tunu bairi marĩ caañariarije, marĩ cajutii bopacarije, o cauwiorije watoa marĩ caānie, o aperã marĩrē na capajĩāgarije caānimiatacũārē, Jesucristo pũame marĩ maicõã ninucũñami.

36 Dios yaye quetire woarica tutipũ cũã atore bairo ñña cū yarārē:

“Dios, mũ yarã jãã caāno jũgori tocānacã rũmua jãārē pajĩārĩcārõ uwioro jãã átinucũñama.

Ovejare pajĩāgarã, narē pajĩārĩcārõpũ na cajeánárē

bairo jāã cūārē roro jāã átinucũñama,”
ĩ quetibꞑꞑꞑ woatuyupa Dios ya tutipꞑꞑ.

³⁷ Bairo roro netōrō marĩ cabairije cañnimitacũārē, marĩ ꞑꞑame Jesucristo marĩrē camai cū cajꞑꞑatie jūgori roro marĩ cabainucũrĩjērē netōꞑꞑcārĩ jōꞑꞑame tiere tūgoñāenarē bairo marĩ tūgoñānetōcōāgarā.

³⁸ Bairi ñe ũnie rꞑsaeto atore bairo ñi tūgoñatutuacōāña: Dise aꞑeye ũnie Dios marĩrē cū camairĩjērē marĩ ěñotamasĩētĩña. Marĩ cabaiyasiata, o marĩ cacaticōāmata cūārē, dise ũnie marĩ ěñotamasĩētĩña. Bairi tunu ángelea majā, wātĩ yeri ꞑꞑna quetiuparā cūã marĩrē Dios cū camairĩjērē marĩ ěñotamasĩētĩñama. Tunu aꞑeye āme caānie, caberꞑꞑ caāniꞑee cūã marĩ ěñotamasĩētĩña.

³⁹ Bairi tunu jōbui ꞑꞑꞑrecóꞑꞑꞑ macāājē, caũcũārōꞑꞑ macāājē, nipetirije Dios cū caꞑũěnorĩqũě, marĩrē Dios cū camairĩjērē marĩ ěñotamasĩētĩña. Marĩ Quetiupꞑꞑ Jesucristo yarā marĩ caānoi, jdi rꞑꞑũ ũno marĩ maijānaetinucũꞑꞑmi Dios!

9

Dios ha escogido a Israel

¹ Yꞑ, Jesucristore catūꞑꞑsaꞑꞑ ānirĩ ꞑꞑjāārē cariaꞑe yꞑ quetibꞑꞑꞑya. ꞑꞑjāã ñitoetiya. Tunu bairoa Espĩritu Santo yꞑre cariaꞑe cū caꞑuetibꞑꞑꞑro jūgori cariaꞑe ꞑꞑjāārē ñiña.

²⁻³ Yꞑ yarā, yꞑ ya ꞑꞑa macāāna judío majā Jesucristore na catūꞑꞑsaetiere ĩñarĩ roro yꞑ tūgoñarĩqũě ꞑꞑicōã ninucũcꞑꞑꞑ. Yꞑ yeri yꞑ catūgoñarĩjērꞑꞑ roro capũnirōrē bairo yꞑ

tũgoñanucũcũpũ. Bairo tũgoñarĩ yua, yũ yarã Jesucristore na catũgoũsapeere boũ, Jesucristo cũ camano, peero caũpetietopũ yũ ágatũgoñaña, bairo na yũ cabaibojaro ãñarĩ roro na caátie wapare netõbujiorãma ã.

⁴ Na, yũ yarã judío majã pũame Jesucristore tũgoũsaetimirãcũã, Israel ãnacũ pãrãmerã, Israel ya poa macããna majũ niñama. Bairi narẽ Dios pũame cũ pũnaarẽ bairo caãniparã majũ na beseyupi. Bairo na beseri bero yua, nocãrõ cũ catutuarije cũ caasiyarije mena natũ ãñupĩ. Bairo na mena ãcũ, caroa wãme cũ na caátipeere na átirotiyupi. Tunu bairoa Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽ cawãmecutie cũãrẽ na cũñupĩ. Tunu bairoa cũrẽ na cañubuepee, caroaro na cũ caátipee cũãrẽ na joyupi.

⁵ Na cũã judío majã jãã ñicũjãã ãnana pãrãmerã, jãã ya poa macããna majũ niñama. Tunu apeyera camasã ya wãme marĩ catũgoñarõ pũamata, Jesucristo cũã judío majã yaure bairo buiayupi ati yeparũre. Cũã, niñami ati yepa macããjẽ caãnie nipetirije Quetiupaũ. Bairi cũrẽ marĩ cabasapeopee niña. Bairoa to baiáto.

⁶ Dios, Israel ya poa macããnarẽ caroaro na cũ caátigariquere na átipeyoecũ mee baiyami. Bairo pũame roque niña: Diore na catũgoũsaetie jũgori nipetiro judío majã Israel pãrãmerã nimirãcũã, na mena macããna aperã apeĩ pãrãmerãrẽ bairo caãna tuayama Dios cũ cañajoro.

⁷ Bairi judío majã nipetiro Abraham ãnacũ pãrãmerã caãna nimirãcũã, cariape cũ pãrãmerã majũ nipetietiyama Dios cũ cañajoro. Bairi bairo qũñupĩ Abrahãrẽ Dios: “Pũgarã mũ capũnaa cãtimiatãcũãrẽ, mũ macũ Isaac jũgori capããrã ni-

garãma m̄ pãrãmerã caãniparã,” qũĩñupĩ.

⁸ Bairo ïgaro ïña: Nipetiro Abraham ya poa macããna cabuianucũrã Dios pũnaa majũ mee niñama. Dios Abrahãrẽ, “Caroaro m̄ ȳ átigu,” cũ caĩrĩqũerẽ catãgousarã roque Dios pũnaa niñama. Na ùna roque, Abraham ãnacũ pãrãmerã majũ tu-yama Dios cũ caĩñajoro.

⁹ Mai, atore bairo ãñupã Dios caroaro cũ cũ caátipee Abrahãrẽ: “Ati ȳtea ùno caãno ape cũmarẽ ȳ caetaro, merẽ Sara m̄ n̄mo jĩcãũ macũ cutigomo,” qũĩ quetibuj̄ jũgoyeticũñupĩ Dios Abrahãrẽ, cũ macũ cũ cabuiapee macããjẽrẽ.

¹⁰ Atie ȳ caĩquetibuj̄rije jeto mee niña. Apeye atore bairo ïcõñanemorĩqũẽ roque cariape majũ niña: Abraham macũ Isaac, b̄tiri bero, n̄mo cusupi Rebecare. Bairi cõ pũnaa jĩcãnia pũgarã cabuiaricarã Isaac jĩcãũ pũnaa ãñupã.

¹¹⁻¹³ Mai, na cabuiaparo jũgoye, caroa, o caror-ije macããjẽrẽ na caátiparo jũgoyeȳna merẽ Dios jĩcãũrẽ cũ besecũcõãñupĩ. Atoe bairo cõ ïñupĩ Rebecare: “Cajũgoc̄ caãnipar̄ p̄ame cũ baire ca-paacoteire bairo niḡmi,” cõ ïñupĩ. Tie cõ cũ caĩjũgoyetirique p̄ame cũ ya tutip̄ caĩrõrẽã bairo cariape ïña: “Jacore mairĩ cũ ȳ besew̄. Apei Esaú p̄amerẽ cũ ñĩñatew̄,” ï quetibuj̄ya. Tore bairo cũ caátajere masĩrĩ, atore bairo cariape marĩ ï masĩña: “Dios, cũ caboro, cũ caátigajũgoyetiricarore bairo camasãrẽ na besemasĩñami cũ caborãrẽ. Dope bairo caroaro na caátiere ïñajesori mee na beseyami,” marĩ ï masĩña.

¹⁴ Tiere masĩrĩ yua, “Toroquere, cariape caác̄ mee niñami Dios bairo cũ caápata,” ¿marĩ ïrãati? ;Tore bairo marĩ ï masĩña bairãp̄na!

15 Atore bairo pꝥame qũĩñupĩ Dios Moiserere: “Yꝥ camai jetore cũ ñĩñamaigꝥ,” qũĩñupĩ.

16 Bairi atore bairo marĩ masĩña: Dios, cũ majũ cũ caboro marĩ camasãrẽ marĩ bopaca ñĩnamasĩñami. Cũ marĩ camairotiro jũgori mee marĩ mainucũñami. Tunu bairoa caroaro marĩ caátie jũgori mee marĩ maiñami.

17 Tore bairo cũ majũ cũ caborore bairo átiri, atore bairo qũĩñupĩ Dios quetiupꝥ rey Egipto macããcũrẽ Moisés ãnacũ cũ caãna yꝥteapꝥre: “Yꝥ catutuarijere mꝥ mena ñĩogꝥ, mꝥrẽ quetiupꝥre bairo mꝥ yꝥ jõwũ. Nipetiro camasã, catutuaꝥ yꝥ caãnierẽ na camasĩparore bairo ñ, tore bairo mꝥ yꝥ áꝥꝥ,” qũĩñupĩ Dios.

18 Bairi Dios camasã noo cũ caborãrẽ na ñĩnamaiñami. Tunu aperã na yeripꝥ catũgouꝥsagaena pꝥamerẽ nemojãñurõ catũgouꝥsagaena majũ na ãnio joroque na átimasĩñami.

19 Bairo yꝥ caĩrjẽrẽ tũgorã, atore bairo mꝥjãã ñbujiorã: “Dios, cũ majũ cũ caboro caãno jũgori marĩ camasã marĩ caátianipee caẽnotamasĩã manie cũ caáticũjũgoyetiata, ¿dope bairo Dios cũ majũã tunu, ‘Cabuicꝥna mꝥjãã ãniña,’ cariape marĩ qũĩ masĩbujiocuti? Ñ masĩẽtñbujioꝥmi Dios,” mꝥjãã ñ tũgoñabujiorã.

20 Atore bairo ñi quetibꝥjꝥya mꝥjããrẽ: Mꝥjãã camasã cabũgoro macããna nimirãcũã, ¿netõõrõ caãnimajũũ Diore cũ mꝥjãã tutiyati? Ríi jotꝥ caqũẽnorĩcũrẽ, “¿Dopẽĩ tore bairirꝥ yꝥ mꝥ weeri?” tíꝥ caĩmasĩparorea bairo mꝥjãã cũã ñrã mꝥjãã ñña Diore, tore bairo mꝥjãã caĩata.

21 Ríi jotꝥ caqũẽnorĩ majõꝥ pꝥame ríi mena noo cũ cabori jotꝥ ãnierẽ qũẽnomasĩñami. Tie

ríi mena jĩcãrũ jotũ caroarũ majũ qũẽñomasĩñami. Tie menaina tunu aperũ cabũgoro caãnirũ majũ qũẽnomasĩñami.

²² Torea bairo marĩ camasã cũ caqũẽnorĩcãrãrẽ cũ caboro marĩ átimasĩñami Dios. Bai pũa, cũ pũame roro caánarẽ cũ caĩñabeseri rũmũ caetaparo jũgoye roro na caátĩãnierẽ caroaro yerijõrõ mena nũcãcõã coteãninucũñami. Ti rũmũ caetaro roque popiye na baio joroque cañuenarẽ cũ caátipee mena cũ catutuarije, nocãrõ cũ caátimasĩrĩjẽrẽ marĩ nipe-tiro camasãrẽ marĩ áti ñnocõñagũmi.

²³ Tunu bairoa marĩ cũ caĩñamairã pũamerẽ nocãrõ caroaro majũ cũ caãnierẽ marĩ camasĩrõ boyupi. Bairi cajũgoyepũa, yũre bairo caroarã cañurã na ãmarõ ñ, marĩ besecũjũgoyupi.

²⁴ Bairo marĩ besei yua, judío majã jĩcããrãrẽ, aperã judío majã caãmerã cũãrẽ marĩ beseyupi.

²⁵ Dios yaye quetire woarica tutipũ cũãrẽ tirũmũpũ macããcũ Oseas cawãmecũcũ pũame atore bairo ñ woatujũgoyeticũñañupĩ judío majã caãmerãrẽ na cũ caátipeere:

“Yũ yarã na caãmerĩmiatacũãrẽ, yũ yarãrẽ bairo na ñiñagũ.

Tunu yũ camaietimirĩcãrãrẽ, yũ camairãrẽ bairo na ñiñagũ,” ñ woatuyupi Oseas Dios cũ caĩrĩqũẽrẽ.

²⁶ Tunu apewẽpũ bairo ñnemoña:

“ ‘Mũjãã yũ yarã mee mũjãã ãniña,’ Dios na cũ caĩrĩcã yepapũa tunu,

‘Dios cacaticõãninucũũ pũnaa niñama,’ ñecogarãma,” ñ woatuyupi Oseas, Dios judío majã caãmerãrẽ cũ caátipeere.

27-28 Jãã yarã judío majã Israel ya poa macããna na cabaipee p̄amerã atore bairo ï quetibuj̄u woatuj̄ogoyeticũñañupĩ Isaías: “Dios p̄ame yoaro mee na ññabesegumi ati yepa macããna nipetirore. Cũ caĩj̄ogoyeticũrĩcãrõrẽã bairo cariape átigumi. Bairi Israel pãrãmerã, ria capairiya paputiro macããjẽ paare bairo capããrã nimirãcũã, capããrã mee netõjĩátigarãma roro na caátaje wapare,” na ï woatuj̄ogoyetiyp̄i Isaías ãnacũ.

29 Cũ, Isaíana tunu apewẽp̄u atore bairo ñnemoñupĩ mai caj̄ogoyep̄ure:

“Dios ñe ñnie carusaecu catutuamajũũ p̄ame marĩ marĩ jĩcããrã ñnarẽ cũ carugaeticõãta, marĩ judío majã marĩ manibujiorã.

Sodoma, bairi Gomorra macãã macããnarẽ cũ caátatore bairo marĩ judío majã cũãrẽ marĩ repeyocõãbujioricumi merẽ,” ï woatuyupi Isaías ãnacũ.

Los judíos y el evangelio

30 Toroquere, ¿dope bairo marĩ ñcãti? Bairo p̄ame niña: Judío majã caãmerã Dios mena caroaro na caãnipeere macãẽsupa. Tiera macãẽtĩmirãcũã, Jesucristo mena na catãgoñatatuarije j̄gori tiera masĩj̄ogoyupa. Jesucristore na catãgousaroi, Dios p̄ame, “Caroarã, ñe ñnie rorije cawapa cũgoena niñama,” ñrĩ na ññanucũñami.

31 Marĩ yarã israelita majã p̄ame roque Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ na catãgousaro j̄gori Dios mena caroaro ãnigamiñupã. Bairo ãnigamirãcũã, tie rotiriquere caroaro átipeyoesupa. Bairi Dios mena caroaro ãnimasĩẽsupa.

32 ¿Dopẽĩrã Dios mena caroaro na ãnimasĩẽsupari? Bairo p̃ame niña: Jesucristo mena na catũgoñatutuarije mena mee, Dios mena caroaro ãnigamiñupã. Na majũ na catũgoñatutuarije mena p̃ame roque tore bairo ãnigamiñupã. Bairo Dios cũ cajoricu Jesucristo mena catũgoñatutuagaena ãnirĩ Dios t̃p̃u áperigarãma. Bairi ãtããp̃ure carocawanucũrãrẽ bairo tuayama yua.

33 Tore bairo cariape ĩwoatuyupa Dios ya tutip̃u: “Ỹu p̃ame Siõn cawãmecuti burop̃u jĩcã ãtããrẽ cũãrẽ bairo jĩcãũ cũ ỹu cũña.

Bairi ni ãcũ cũrẽ cũ caboeticõãta, tiare carocawãre bairo popiye cũ baio joroque cũ ỹu átigu.

Tunu ni ãcũ cũrẽ cariape catũgousau p̃ame roque di rũmu ãno,

‘Cabũgoro majũ cũ ỹu boyupa,’ ĩ tũgoña yarpauetigumi,” ĩ quetibũj̃ya Dios ya tutip̃u cũãrẽ.

10

1 Bairi ỹu bairãrẽ bairo caãna, ỹu p̃ame, ỹu yarã Israel ya poa macãna na canetõjĩãtipereerẽ butioro ỹu boya. Bairo bori yua, butioro Diop̃ure na ỹu jẽnibojanucũña.

2 Na p̃ame Dios cũ caborore bairo caroaro átiganucũmiñama. Bairo átiga ãnincũmirãcũã, na majũ na ya wãme ãnierẽ átiri, cũ caborore bairo átijĩãtietinucũñama.

3 Bairi, “Dios p̃ame Jesucristo mena marĩ catũgoñatutuario jũgori, ‘Ñe ãnie carorije cawapa cũgoena niñama,’ marĩ ĩ masĩñami,” ĩ tũgoñamasĩẽtĩnucũñama. Bairo tũgoñamasĩẽtĩrĩ yua,

na majũ na caátitutuarije mena ñe ãnie cawapa mánarẽ bairo ãniganucũmiñama.

4 Jesucristo ati yepapũ etari, marĩ nipetiro camasã cũ mena catũgoñatutuarãrẽ, Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũrẽ carotiecocõãna meerẽ bairo caãna marĩ ãnio joroque ásupi, ñe ãnie carorije cawapa cãgoenarẽ bairo marĩ caãnimasĩparore bairo ĩ, Dios cũ cañajoro.

5 Atore bairo ĩ woatuyupi Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩjẽrẽ na catũgousarije jũgori canetõparãrẽ: “Ni jĩcãũ ũcũ roticũrĩqũrẽ nipetirijere caátipeyomasĩ pũame Dios mena ãnicõã ninucũgami,” ĩ woatuyupi.

6 Bairopũ, apeyera Jesucristo mena marĩ catũgoñatutuarije jũgori marĩ canetõpee pũamerẽ tũgoñarĩ, apewẽpũ Moisés ãnacũ cũ cawoatucũrĩqũrẽ marĩ tũgoroa mai. Atore bairo ĩ woatuyupi: “¿Ni ũcũ umurecõopũ cũ wãmuácúati?” ĩ woatuyupi. Bairo ĩgũ ĩñupĩ: “Jesucristo marĩ cũ netõapáro ĩrã, ¿ni ũcũrẽ umurecõopũ cũ wãmuárotiri, cũ marĩ piiruiõjoroticũti?” ĩgũ ĩñupĩ Moisés.

7 Apewẽpũ tunu ĩ woatunemoñupĩ: “¿Ni ũcũ caũcũãrĩ ope cariaricarã na caãnopũ cũ ruiácúati?” Bairo ĩgũ ĩñupĩ: “Jesucristo marĩ cũ netõapáro ĩrã, ¿ni ũcũrẽ ti orepũ cũ ruiárotiri cũ marĩ pi-iwãmuõjoroticũti?” ĩgũ ĩñupĩ Moisés.

8 Bairopũ, marĩ cajopee mee niña. Merẽ Moisés ãnacũ cũ cawoaturicarore bairo niña: “Merẽ mũjãã masĩña Dios yaye quetire. Bairo mũjãã yeripũ tie queti caãno jũgorina, tiere mũjãã busunucũña,” ĩ woatuyupi. Bairo ni ũcũrẽ marĩ cajopee mee niña. Tie quetibũjuri que Jesucristo mena tũgoñatutuari que macããjẽ quetirea camasãrẽ

jãã quetibujunucũña.

⁹ Tie quetibujurique atore bairo ï quetibujuya cariape marĩ cabusurije mena: “Jesús marĩ Quetiupau niñami,” ïrĩ bero tunu, “Jesús cũ cariacomiatacũãrẽ tunu cũ catiopyu Dios,” marĩ yeripu marĩ caĩtũgoñaata, Dios pũame roro marĩ caátaje wapare marĩ netõõgumi.

¹⁰ Bairi marĩ yeripu Jesucristo mena tũgoñatutuari, tunu cũ yarã marĩ caãnierẽ aperãrẽ na marĩ caquetibujyata, Dios pũame, “Caroarã, ñe ñnie carorije cawapa cũgoena niñama,” marĩ ï ñnagumi. Bairo marĩ caápata, marĩ netõjĩatigarã roro marĩ caátaje wapare.

¹¹ Torea bairo ï quetibujuya Dios ya tutipu cũãrẽ: “Ni ùcũ cũ mena cariape catũgoñatutuau pũame di rãmu ùno, ‘Cabũgoro majũ cũ yu boyupa,’ ï tũgoña yapapuaetigumi,” ï quetibujuya.

¹² Bairi Dios pũame judío majã, judío majã caãmerã cũãrẽ na ñnaricawoetiyami. Jĩcãrõ tãni caroaro cariape na ññañami Dios camasãrẽ. Cũ, marĩ Quetiupau, nipetiro Quetiupau jĩcãũã niñami. Bairi cũrẽ cajẽnirãrẽ tocãnacã wãme caroare netõjãñurõ na jomajũcõãgumi.

¹³ Dios ya tutipu atore bairo ï woatuyupa: “Tocãnacãũpua camasã roro na caátaje wapare Dios cũ canetõrõ borã, marĩ Quetiupau wãmerẽ ïrĩ cũ na cajëniata, na netõõgumi,” ï woatuyupa.

¹⁴ Dios yaye quetire caãnorẽ bairo cariape camasã na catũgousaeticõãta, marĩ Quetiupau cũ jënimasiẽnama. Bairo Jesucristo yaye quetire na catũgoeticõãta, cũ yaye queti cũãrẽ caãnorẽ bairo cariape tũgousamasĩẽnama. Tunu bairoa narẽ caquetibujurã na camanicõãta, tie Jesucristo yaye

quetire dope bairo tūgomasiñēnama.

¹⁵ Tunu bairoa Dios tocānacāũpua caquetibũjurā cū cajoeticōāta, cū yaye quetire camasārē caquetibũjuparā manibujiorāma. Baiɾua na joyupi. Dios yaye woarica tutipua cūārē na caetarijere atore bairo ñña: “Aperā marĩrē, yeri ñajãã joroque caátie caroa quetire na caquetibũjũrætaro ññarĩ bũtioro marĩ ušeaniña,” ĩ woatuyupa.

¹⁶ Atie caroa quetire capãārā tūgomirãcũã, tocānacāũpua Israel ya poa macããna tūgošapetietiyama. Isaías ānacũ cū caĩwoaturicarore bairo niñama: “Dios, jãã Quetiupua, jãã caquetibũjũrijere ¿noa ũna tiere na tūgošayati? Jĩcãārā ũnaacã jeto tūgošanucũñama,” ĩ woatuyupi.

¹⁷ Bairi camasã caroa quetire na catūgošaro jūgori Jesucristo mena catūgoñatutuarā tuanucũñama. Tie caroa queti, Jesucristo yaye majũ niña.

¹⁸ Yua puaame atiere mũjãã yua jēniñapã mai: ¿Israel ya poa macããna tie quetire na tūgošupari? Tūgoricarāma. Dios ya tutipua cūārē atore bairo ĩ woatuyupa:

“Dios yaye quetire caquetibũjũri majã nipetiropua quetibũjũbatoyupa.

Bairi ati yepa nocārō cayoaropua macããna cūã tie quetire nipetiropua tūgošupara,” ĩ woatuyupa
Dios ya tutipua.

¹⁹ Tunu mũjãã yua jēniñanemopa: ¿Israel ya poa macããna caroa quetire tūgomirãcũã, tiere na tūgomasiñēsupari? Tūgomasiñcārāma. Tiere quetibũjũnemogu, Moisés ānacũ cū caĩrĩqũērē

mujãã yu quetibujugũ. Atore bairo ï woatuyupi Moisés, Dios cũ yarãrẽ cũ caĩrĩqũẽrẽ:

“Yu yarã jeto meerẽ na yu maigũ.

Tore bairo aperãrẽ na yu camairõ ïnarĩ, mujãã, yu yarã ruame na mujãã pesucutigarã.

Na mena mujãã asiajãñugarã,” ïñupĩ.

²⁰ Caberoru tunu Isaías ãnacũ israelita majã caãmerãrẽ ïgũ, atore bairo ïnemoñupĩ:

“Noa ãna yure camacãẽtĩmirĩcãrã ruame merẽ ãmerẽ yu masĩjãñuñama.

Bairo yure camacãẽtãna ruamerẽ yu camasĩrĩjẽrẽ na yu áti ïñowũ.”

²¹ Tunu apewẽru Isaías ruame israelita majãrẽ ïgũ, atore bairo ï woatuyupi: “Tocãnacã rãmũ yu wãmorĩrẽ jewãmũorĩ na yu cotemiwũ, yu yarã yutu na apáro ï. Na ruame catũgõusagaena, cabaibotiorã ãnirĩ yutu atĩgaema,” ï woatuyupi Isaías ãnacũ israelita majãrẽ Dios cũ caĩrĩqũẽrẽ.

11

El Israel escogido

¹ Bairi ãmerẽ atore bairo mujãã yu jëniñaña: Bairo israelita majã cãrẽ cabaibotiorã na caãno jũgori, “Yu ya poa macããna mee mujãã ãniña ãmerẽ yua,” ¿na qũĩati? Bairo na ï ïñaecũmi. Yu cũã, israelita majã yau judío majõcu yu ãniña. Abraham ãnacũ pãrãmi, bairi Benjamín ya poa macããcũ pãrãmi majũ yu ãniña.

² Caãnijũgoriparu ruamerẽ Dios israelita majãrẽ cũ ya poa caãniparãrẽ bairo na ïñajũgoyupi. Bairi narẽ, “Yu yarã mee niñama yua,” na ï ïñaẽtĩñami ãme cũãrẽ. Mujãã masĩrã profeta Elías ãnacũ yaye

quetire. Cũ p̄ame Diore, “Israelita na carorije wapa buic̄tiyama,” na ĩ busujãñupĩ, Diore jẽniãcũ. Tere mũjãã masĩrã. Atore bairo ĩ quetibũjũyupa Dios ya tutip̄ Elías cũ caĩrĩqũẽ quetire:

³ “Yũ Quetiup̄a, mũ yarã profeta majã mũ caquetibũjũjoricarãẽ na pajĩãreama israelita majã p̄ame. Na pajĩãreri, waibutoare peori joemũgõjorica mesaari cũãrẽ yasiorepeyocõããma. Yũ jetore yũ pajĩãẽtĩñama. Bairi yũ cũãrẽ yũ pajĩãgarã yũ macããrã átiyama,” qũĩñupĩ Elías Diore.

⁴ Bairo cũ caĩrõ tũgomicũã, Dios p̄ame atore bairo qũĩñupĩ: “Jĩcããrã israelita majã yũ boyama bairãp̄a. Baal cawãmecũcũ aperã jũgũerẽ r̄popatuuri mena cũ riape etanumurĩ caĩroetanaerẽ merẽ jĩcã wãmo peti pũga p̄enirõ cãnacã mil cãrõ majũ, yũ yarã caãniparãrẽ na yũ beseyaparoya,” qũĩñupĩ Dios Elĩare, ĩ woatuyupa Dios ya tutip̄a.

⁵ Bairi ãme cũãrẽ torea bairo judío majã jĩcããrã ãna tuacõãñama Diore catũgoūsari majã. Narẽ Dios p̄ame na ĩñamairĩ na beseyupi.

⁶ Bairi Dios marĩrẽ cũ caĩñamairĩjẽ jũgori marĩ cũ canetõõata, dope bairo marĩ netõmasĩena caroaro marĩ caátĩãnie jũgori yua. Caroaro marĩ caátĩãnie jũgori marĩ canetõmasĩata, Dios marĩrẽ cũ ca-mairĩqũẽ p̄ame cawapa manierẽ bairo tuabu-jjoro.

⁷ Bairi, ¿dope bairo p̄ame marĩ ĩrãati? Atore bairo p̄ame marĩ ĩ masĩgarã: Israelita majã p̄ame caroaro Dios mena nigamirãcũã, na majũ na caborore bairo caátigarã ãnirĩ nipetiro cũ mena ãnipetiesupa. Jĩcããrã cũ cabesericarã roque cũ caborore bairo caroaro ãnimasĩñupã. Aperã cũrẽ

caboena roquere netõõjãñurõ caãmoope mána, cū yaye quetire catũgoena majũ na tuao joroque ásupi.

⁸ Torea bairo ñña Dios ya tutipũ cūãrẽ: “Dios, cūrẽ catũgousagaenarẽ na yeripũ nemojãñurõ cū yaye quetire catũgomasĩena majũ na ãnio joroque na ásupi. Bairi ati rũmũrĩ cūãrẽ catũgousaena majũ nicõãñama israelita majã mai. Cacaapee cūgorã nimirãcũã, caĩñaenarẽ bairo na tuao joroque ásupi. Tunu bairoa cū yaye quetire catũgorã nimirãcũã, tiere catũgoena majũrẽ bairo na ásupi,” ñ quetibujya Dios ya tutipũ cūã.

⁹ David ãnacũ cūã atore bairo qũĩñupĩ Diore:

“Na, israelita majã na cabose rũmũ qũĩenorĩ rũmũ caño roro majũ átinucũñama.

Bairo roro na caátiere ññarĩ popiye na baiio joroque na mũ caáto ñña.

¹⁰ Cacaapee cūgorã nimirãcũã, caĩñaenarẽ bairo na tuao joroque na ása.

Tunu bairoa popiye na rupaũ mena na tãmũo joroque na ása,” ññupĩ David cū ya tutipũ Diore.

La salvación de los no judíos

¹¹ Bairi ãmerẽ mujãã yũ jẽniñaña: Bairo judío majã Jesucristore na catũgousaeto jũgori, ¿nipetiro judío majã na yasipeticoásupari? ¡Yasipetiesupa, bairãpũ! Bairo pũame baiyupa: Judío majã Diore baibotiori na catũgousagaetimiatacũãrẽ, aperã judío majã caãmerã pũame Diore tũgousari roro na cabairijere netõjĩãtiyupa. Dios pũame na netõõñupĩ. Bairo na cū canetõõrõ ññarã judío majã

ꝑꝰame, “Narẽ bairo jãã cũãrẽ Dios cũ canetõõrõ jãã boya,” na ĩ tũgoñao joroque ásupi Dios.

12 Bairo judío majã ꝑꝰame Diore na catũgousaetie jũgori aperã ati umurecõo macããna judío majã caãmerã ꝑꝰamerẽ caroaro majũ na baiyupa. Cabero judío majã tunu Jesucristore na catũgousaro bero caãmata roque, ĩnetõjãñurõ caroaro majũ na bainemogaro ati umurecõo macããna nipetirore!

13 Bairi mai, mũjãã judío majã caãmerãrẽ jĩcã wãme ũno mũjãã yũ quetibũjugaya: Mũjãã, judío majã caãmerãrẽ Dios yũ cũ caquetibũjurotjoriquere masĩrĩ, yũ paariquere caroaro cariape majũ yũ átipeyogaya.

14 Bairo mũjããrẽ caroaro yũ caquetibũjuro, yũ yarã yũ ya poa macããna majũ ꝑꝰame caroaro mũjãã caátĩãnierẽ na caĩñacõrõ yũ boya. Bairo mũjãã ĩñacõrĩ yua, na cũã tũgomasĩbujiorãma Dios na cũ canetõõgarijere. Bairo tũgomasĩrĩ yua, jĩcããrã netõjĩãtibujiorãma na carorije wapare.

15 Judío majã Dios macũrẽ na catũgousaetoi, aperã ati umurecõo macããna judío majã caãmerã ꝑꝰamerẽ cũ mena jĩcã yericanarẽ bairo caãniparã majũ na ásupi. Cabero judío majã ꝑꝰame tunu Jesucristore na catũgousaro bero caãmata roque, netõõjãñurõ caroaro na bainemogaro. ĩCamasã cariaricarãpũrẽ catoricarãrẽ bairo caroaro majũ na bainemogaro yua!

16 ĩ cõñarĩ quetibũjurocaro ꝑꝰamata, atore bairo niña: Jĩcã pããrẽ, jĩcã cuiaca peenerĩ, “Dios yaye nigaro,” marĩ caĩatato bero caãmata, carusari cui cũã caroa cui Dios ya cui tuaya, cũ caĩñajoro.

Bairi tunu yucꝝ ꝛꝛcõõrẽ, “Dios yaye ꝛꝛcõõ nigaro,” marĩ caĩtatato bero caãmata, tii rꝛꝛꝛꝛ cũa caroa Dios ya rꝛꝛꝛꝛ majũ tuacõãña. Atore bairo marĩ caĩcõñabueata, Abraham, jãã ñicũ ãnacũ cũa cañũũ cũ caãmata, cũ pãrãmerã cũrẽ bairo Diore catũgousaparã cũa caroarã cañurã nigarãma, Dios cũ caĩñajoro.

17 Apeyera tunu judío majã ꝛꝛame yucꝝ, olivo sawãmecutii rꝛꝛꝛꝛ majũrẽ bairo niñama. Bairo na cabaimiatacũãrẽ, tie rꝛꝛꝛꝛ jĩcã rꝛꝛꝛꝛre pajure rericarore bairo jĩcããrãrẽ na reyupi Dios cũrẽ na catũgousaetie wapa. Mũjãã, judío majã caãmerã ꝛꝛame macãꝛꝛcũ macããcũ olivo rꝛꝛꝛꝛre bairo mũjãã ãniña. Bairo caãna mũjãã caãnimiatacũãrẽ, Jesucristo mena mũjãã catũgousarije jũgori, pataaneatĩri tunu olivou majũꝛꝛ tii rꝛꝛꝛꝛre na capataaworicaropꝛũ mũjãã ꝛꝛamerẽ wasoateire bairo ásupi Dios. Bairi mũjãã cũa ãmerẽ olivou majũ rꝛꝛꝛꝛre bairo mũjãã ãniña. Bairo caãna ãnirĩ mũjãã cũa Dios yarã jĩcãũ pũnaa majũ mũjãã ãniña ãmerẽ.

18 Bairo caãna ãnirĩ mũjãã ꝛꝛame, “Judío majã olivou majũ rꝛꝛꝛꝛre bairo caãna netõjãñurõ caãnimajũrã jãã ãniña,” ĩ tũgoñaticõãña. Bairi atie ꝛꝛamerẽ tũgoña masiritieticõãña: Tii olivou rꝛꝛꝛꝛ mee tii ꝛꝛcõõrẽ jũgocatiãniña. Tii ꝛꝛcõõ jũgori roque nipetirije tii rꝛꝛꝛꝛ cũarẽ jũgocatiãniña. Bairi, “Judío majã netõjãñurõ Dios cũ camairã jãã ãniña,” ĩ tũgoñaticõãña.

19 Bairo yũ caĩquetibũjũmiatacũãrẽ, mũjãã jĩcããrã atore bairo mũjãã ĩ tũgoñabujiorã: “Olivo rꝛꝛꝛꝛ cañueti rꝛꝛꝛꝛre pajure reyupa, apei rꝛꝛꝛꝛ ꝛꝛamerẽ tunu wasoapuagarã. Torea bairo jãã

judío majã caãmerã p̄amerẽ Dios cū yarã jãã caãniparore bairo ĩ, judío majãrẽ na reyupi,” ĩ tũgoñarãma.

²⁰ Bairo m̄jãã caĩtũgoñarĩjẽ cariape caãnimiatacũãrẽ, atiere tũgoñamasiritieticõãña: Dios mena na catũgoñatutuaetie jũgori israelita majãrẽ na reyupi Dios. Bairo na átomicũã, m̄jãã p̄amerẽ cū yarãrẽ bairo m̄jãã ĩñañami, cū mena m̄jãã catũgoñatutuarije mena jeto jũgori. Cū mena m̄jãã catũgoñatutuaeticõãta, m̄jãã cũã m̄jãã netõẽtĩbujioricarã. Bairi, “Caãnimajũrã jãã ãniña judío majã netõõrõ,” ĩ tũgoñaeticõãña. Dios p̄ame roquere cū tũgoña uwiya, “Jãã cũãrẽ jãã reremi,” ĩrã.

²¹ Judío majã cãrẽ na catũgoñsaetie jũgori roro na caátaje wapare na masiriyobojaesupi Dios. Olivou majũ r̄p̄r̄ caãnijũgorica r̄p̄r̄re pajure rericarore bairo na reyupi. Bairi m̄jãã judío majã caãmerã cũã m̄jãã catũgoñsaeticõãta, torea bairo m̄jãã átiḡmi.

²² Bairi caroaro m̄jãã catũgoñamasĩrõ ñuña: Dios camasãrẽ caĩñamaimasĩ cañuũ majũ niñami. Baimicũã, tunu cū yaye quetire na cabaibotioata, tutuaro mena roro popiye na baio joroque caácũ niñami. Judío majã cabaibotiorãrẽ tutuaro mena na ĩñabeseyupi. Bairo caátimasĩ nimicũã, m̄jãã judío majã caãmerã p̄amerẽ caroaro m̄jãã ásupi, m̄jãã catũgoñsaro jũgori. Bairi m̄jãã p̄ame m̄jãã cū caĩñamairõ jũgori caroaro cū caborore bairo caátĩãniparã m̄jãã ãniña. Tore bairo m̄jãã caátijãnacõãta, m̄jãã cũãrẽ tutuaro mena popiye m̄jãã baio joroque m̄jãã átiḡmi. Olivou r̄p̄r̄re pajure reire bairo m̄jãã reḡmi m̄jãã carorije

wapa yua.

²³ Bairo cabairije cañimiatacũãrẽ, judío majã cariape na catũgousagaetiere jãnarĩ cũ mena na catũgoñatutuajũgoata, cũ yarãrẽ bairo na ãnio joroque na átigami tunu. Olivou rɔpɔu na capaatarica rɔpɔure jeeri tunu na capuaotenemorõrẽ bairo na átigami tunu. Dise ãnie Dios cũ caátimasĩtĩtĩ maniña. Bairi tore bairo na átimasĩñami tunu cũ pũnaa majũ roquere.

²⁴ Olivou macãncũ macããcũ rɔpɔure pataaneatĩri apei olivou majũpɔ na capuaotemomasĩata, nemojãñurõ na capuaotemasĩpee niña, tii macãã rɔpɔu majũ pɔame roquere. Tore bairo mɔjãã, judío majã caãmerãrẽ mɔjãã cũ caátimasĩata, ijudío majã cũ yarã caãnijũgomirĩcãrã pɔame roquere nemojãñurõ cũ yarã na ãnio joroque na átinemomasĩñami Dios tunu!

La salvación final de los de Israel

²⁵ Yɔ yarã, yɔ bairãrẽ bairo caãna, Dios cũ caátigarique camasã mai na camasĩtãjãrẽ mɔjãã yɔ quetibɔjɔpɔ, “Jãã jeto Dios yayerẽ camasĩrã jãã ãniña,” mɔjãã caĩtũgoñaetiparore bairo ĩ: Capããrã israelita majã Diore catũgousagaenarẽ bairo tu-ayama, aperã judío majã caãmerã nipetiro ati ɔmɔrecóo macããna Dios cũ cabesericarã cãrẽ na catũgousapetiro ãno mai.

²⁶ To bero caãno israelita majã catũgousaenarẽ bairo Dios cũ caaticũrĩcãrã cãã cũ tũgousa jũgogarãma tunu. Bairo tũgousa jũgori yua, nipetiro israelita majã cãrẽ caborã netõjĩãtipeticoagarãma na carorije wapare. Dios

ya tutip_u cãrẽ atore bairo ĩ woatuyupa israelita majã na canetõpeere:

“Camasãrẽ canetõpau judío majõcu Siõn cawãmecuti macãpũ caacú etagumi.

Bairo etari, Jacob pãrãmerã roro na caátaje wapare netõõgumi.

²⁷ Bairo na carorije wapare cã canetõõrõ bero caãno, cariape cajũgoyepu na cã caĩquetibũju jũgoyeticũrĩcãrõrẽ bairo baigaro,”

Dios cã caĩrĩqũerẽ ĩ quetibũju woatuyupa cã ya tutip_u.

²⁸ Jesucristo yaye caroa quetire catãgousaetimajũcõãrã ãnirĩ judío majã Dios pesuare bairo tuayama. Mũjãã, judío majã caãmerã puame Jesucristo yaye caroa quetire mũjãã catãgousaparore bairo ĩ, tore bairo na tuo joroque átiyami Dios. Bairo áticũã, ape watoara judío majãrẽ na maicõãñami mai. Caãnijũgoropua na ñicũjããrẽ cabesejũgoricu ãnirĩ na cããrẽ na maicõãñami.

²⁹ Bairi Dios cã caĩjũgoyeticũrĩcãrõrẽ bairo cariape átimasĩñami. Camasãrẽ caroare na jori bero, di rãmu ũno tiere na ãmaẽtĩñami tunu.

³⁰ Mũjãã, judío majã caãmerã cãã tirãmupure Diore cã mũjãã baibotio ãninucũñupã. Ati yutea caãno puamerẽ tunu judío majã cãrẽ na cabai-botioro ñnarĩ, mũjãã judío majã caãmerã puamerẽ mũjãã ñnamaiñami Dios.

³¹ Tore bairo mũjãã, judío majã caãmerã mũjãã cabairicarorea bairo ãmerẽ judío majã cãã Diore cã baibotionucũñama. Torea bairo tuacoa ninucũñama mai ati rãmurĩrẽ. Dios puame mũjãã ñnamaigu, tore bairo na tuo joroque átiyami

judío majãrẽ. Bairo ãmerẽ na átomicũã, mujããrẽ cã caĩñamairõrẽã bairo caberopũ na cũãrẽ na ãñamaigũmi tunu Dios.

³² Bairo ãgũ ãña: Nipetiro camasã na cabaibotioro ãñarĩ jĩcãrõ tãni cabuicũnarẽ bairo na cũñupĩ Dios. Camasãrẽ tocãnacãũpũrea jĩcãrõ tãni na ãñamaigu, tore bairo na cũñupĩ.

³³ Bairi Dios, ãnocãrõ majũ marĩ camasã carorã caãnarẽ marĩ qũĩñamaiñati! Bũtioro marĩ ãñamaimajũcõãñami. Nipetirijere masĩpeyocõãñami. Bairi ni jĩcãũ ãcũ, Dios cã catũgoñarĩjẽrẽ, cã caátie cũãrẽ masĩpeyoetiyami.

³⁴ Dios ya tutipũ cũãrẽ atore bairo ã quetibũyũya: “Dios cã catũgoñarĩqũẽ cutiere ni jĩcãũ ãcũ masĩcũmi. Ni jĩcãũ ãcũ cũrẽ, ‘Atore bairo pũame mũ caáto ãña,’ qũĩ quetibũjũpo masĩcũmi.

³⁵ Ni jĩcãũ ãcũ Diore netõncãrõpũ apeye ãnierẽ cajoricũ ãnirĩ, ‘Yũ waramoñami Dios,’ caĩmasĩ mácũmi,” ã quetibũjũ woatuyũya Dios ya tutipũ.

³⁶ Ati mũrecóo macããjẽ nipetirije cã caqũẽnõrĩqũẽ jeto ãña. Cã catutuarije mena jũgori nipetirije ãnicõã ninucũmasĩña. Cã caboro jũgori cã yaye nicõã ninucũña. ¡Bairi cã jetorea basapeorique caroa majũ to ãnicõã ninucũáto! Bairoa to baiáto.

12

La vida consagrada a Dios

¹ Yũ yarã, yũ bairãrẽ bairo caãna, Dios marĩrẽ caroaro ãñamai ãninucũñami. Bairi mujããrẽ tutuaro mena atore bairo mujãã yũ átirotiya: Diore qũĩroarã camasã waibũcũ riire altar mesapũ

cũrĩ na cajoemugõjoricarore bairo mąjãã cũã Diore qũĩroarã mąjãã rupau mena roro mąjãã caátiganucũrĩjẽrẽ cũcõãrĩ cũ carotirore bairo jeto áticõã ninucũña. “Mą yarã majũ jãã ãniña,” cariape qũĩrĩ, caroa macããjẽrẽ áticõã ninucũña. Dios mąjãã mena cũ causeaniparore bairo írã, tore bairo mąjãã caáto ñña. Tore bairo átiri, Dios mena mąjãã catũgoñatutuarijere cariape cũ masĩo joroque mąjãã átigarã.

² Ati ımurecõo macããna cañuena na caátĩninucũrõrẽ bairo átiãmerĩcõãña. Atore bairo pame mąjãã caátipee ñña: Mąjãã cacatiri rãm carõ nemojãñurõ mąjãã catũgoñarĩjẽrẽ tũgoñawasoacõã ninucũña, caroaro cariape mąjãã caátĩnimasĩparore bairo írã. Bairo mąjãã caátĩãmata, caroaro Dios cũ caborore bairo mąjãã caátĩãnipeere mąjãã masĩgarã. Caroaro átajere, bairi Dios cũ caññajesorije ũnierẽ, bairi ñe ũnie carusaetie cariape macããjẽ átaje cũãrẽ mąjãã átimasĩgarã.

³ Dios, ımre mairĩ mąjãã quetibıjurotijogu ım besewĩ. Bairi mąjãã nipetirore ñña: Ni ũcũ mąjãã mena macããcũ cũ caátĩninucũmasĩrĩjẽ mena netõjãñurõ cañnimajũrẽ bairo cũ majũã cũ tũgoñaeticõãto. Atore bairo pame cũ catũgoñarõ boya: “Jesucristo mena ım catũgoñatutuario jũgori cũ caátĩnimasĩpeere ım cũ cajorica wãme carõ ım caátimasĩrõ jeto ñña,” qũĩ tũgoñaáto.

⁴ Īcõñarĩ mąjãã ım quetibıjıpa mai: Marĩ rupau jĩcã rupaua nimirõcũã, capee wãmecuti ricawatiya. Tie nipetirije jĩcãrõrẽ bairo ãmerĩña. Ricaati jeto ñña. Marĩ caapee mena marĩ ñña. Marĩ ãmoo operi mena marĩ tũgoya. Marĩ rıpori mena marĩ

áya.

⁵ Marĩ, Jesucristo mena catũgoñatutuarã cũã torea bairo marĩ ãniña. Capããrã nimirãcũã, cũ mena macããna jĩcã rupauẽ bairo caãna marĩ ãniña. Marĩ nipetiro jĩcã rupau ãnituroricarore bairo marĩ ãniña.

⁶ Marĩ tocãnacãũpũrea ricaati wãme jeto cariape marĩ caátimasĩpee ũnierẽ marĩ joyupi Dios. Noo cũ cajogarijere marĩ joyupi. Bairi tiere caroaro marĩ átigarã. Dios yaye quetire marĩ caquetibũjumasĩpeere cũ cajoricarã marĩ caãmata, marĩ catũgoñatutuario cãrõ tiere camasãrẽ na marĩ quetibũjugarã.

⁷ Camasãrẽ juátinemomasĩrĩqũẽrẽ cũ cajoricarã marĩ caãmata, caroaro mena na marĩ juátinemogarã. Tunu bairo jũgobuemasĩrĩqũẽrẽ cũ cajoricarã marĩ caãmata, camasãrẽ caroaro na marĩ buegarã.

⁸ Camasãrẽ yeri ñajããõ joroque átimasĩrĩqũẽrẽ cũ cajoricarã marĩ caãmata, caroaro mena na tũgoñao joroque na marĩ áticõã ninucũgarã. Tunu bairo camasãrẽ dinero, o apeye ũnierẽ jomasĩrĩqũẽrẽ cũ cajoricarã marĩ caãmata, useanirĩqũẽ mena na marĩ cajoro ñuña. Camasãrẽ átijũgoãnimasĩrĩqũẽrẽ cũ cajoricarã marĩ caãmata cũãrẽ, caroaro tũgoñamasĩrĩ, nũcũbugorique mena na marĩ caátĩãnijũgoãnimasĩrõ ñuña. Tunu bairoa camasãrẽ ñĩnamaimasĩrĩqũẽrẽ cũ cajoricarã marĩ caãmata cũãrẽ, useanirĩqũẽ mena na marĩ juátinemogarã.

Deberes de la vida cristiana

⁹ Cariape ãmeo maiãña. Di rãmũ ũno carorije macããjẽrẽ ñĩaboeticõãña. Caroa macããjẽ pũamerẽ átĩãnicõã ninucũña.

10 Jesucristore catũgousarã ãnirĩ jĩcãũ pũnaarẽ bairo ãmeo maiña. Mũjãã caborore bairo mũjãã caátigaparo ũnorẽã, aperã na caborore bairo pũame ása. Nũcũbugorique mena ãmeo iñaña.

11 Yeri tũgoñatutuarique mena Dios cũ caborore bairo átijĩaticõã ninucũña. Cateeyepairãrẽ bairo tũgoñaeticõãña.

12 “Caroaro majũ marĩ átigami Dios,” ĩ tũgoña useanicõã ninucũña. Popiye tãmũomirãcũã, tũgoñaenarẽ bairo tiere tũgoñanetõõcõãña. Di rũmũ ũno Diore cũ jẽnijãnaeticõãña.

13 Jesucristore catũgousarã na cabopacarijere mũjãã cacũgorije mena na ricawoya. Tunu mũjãã tũpũ caetarãrẽ caroaro mena na qũenoña.

14 Mũjããrẽ roro caánarẽ, “Caroare mũjãã cũ joáto Dios,” na iña. Caroaro na cabaipee pũamerẽ Diore na jẽnibojaya. “Roro cũ áparo mũjããrẽ Dios,” na iẽtĩcõãña.

15 Noa ũna causeanirã na caãmata, na jũũ useaninemoña. Tunu noa ũna cayapapuarã na caãmata, na mena otiri na yeri tutuao joroque na átinemoña.

16 Jĩcã majãrẽ bairo useanirõ jĩcãrõ mena caroaro ãnajẽcũsa. “Jãã, aperã netõrõ caãnimajũrã jãã ãniña,” ĩ tũgoñaeticõãña. Tore bairo caĩena ãnirĩ, cabũgoro macããna na caãnajẽ cutiere bairo ãnajẽcũsa. “Aperã netõrõ camasĩrã majũ jãã ãniña,” ĩ tũgoñaeticõãña.

17 Noa ũna mũjããrẽ roro na caáto, mũjãã cũã roro na átiãmeeticõãña. Caroaro átiãnajẽcũsa, noa ũna mũjããrẽ na busũpaletio joroque ĩrã.

18 Noo mɔjãã caátijĩtiro cãrõ nipetiro camasã mena jĩcã majãrẽ bairo ɔseanirõ jĩcãrõ mena caroaro añajẽcusa.

19 Yɔ yarã, yɔ bairãrẽ bairo caãna, yɔ camairã, mɔjããrẽ ñiña: Noa ãna mɔjããrẽ roro na caáto, mɔjãã majũ roro na áticãnamueticõãña. Dios pɔame roque mɔjããrẽ roro caánarẽ na ññabesegɔmi. Cũ yaye woaturica tutipɔ cũãrẽ atore bairo ã woatuyupa: “Yɔ roque camasãrẽ caññabesepɔ yɔ ãniña. Roro na caátajere cariape na ññabesegɔ, ññupĩ marĩ Quetiupɔ,” ã woatuyupa cũ ya tutipɔ cũãrẽ.

20 Aperopɔ cũãrẽ atore bairo ã woatunemoñupã: “Mɔ pesu, mɔrẽ catutii, cũ caɔariata, cũ ɔgarique nuña. Cũ caññemejipiata, cũ etirique joya. Bairo cũrẽ caroaro mɔ caápata, roro mɔ cũ caátajere bobotẽgoñagɔmi,” ã woatuyupa.

21 Bairi aperã mɔjããrẽ roro na caátimiatacũãrẽ, roro na átiãmeetitõãña. Caroa pɔamerẽ na átiãmeña. Bairo mɔjãã caápata, roro mɔjãã caãmeo átibujoataje buipearo ãninemoetigarõ yua.

13

1 Dios jeto rotimasĩrĩqũerẽ jomasĩñami camasãrẽ. Torena, ati yepa quetiuparã cũã Dios cũ carotimasĩrĩjẽ jũgori ati yepa macããna camasãrẽ na rotimasĩnucũñama. Cũ cacũrĩcãrã majũ ñiñama. Bairi nipetiro na quetiuparã na caátirotire bairo jĩcãrõ tũni tũgoɔsaya.

2 Bairi ni jĩcãũ ãcũ ati yepa quetiuparãrẽ cabai-botioɔ, Dios cũ caátiroticũrĩqũerẽ cabaibotioɔre bairo tuayami. Bairo roro cabaibotiorãrẽ popiye na baio joroque na átigɔmi Dios.

³ Ati yepa macããna quetiuparã, caroaro caátĩãna camasãrẽ roro caátiparã mee niñama. Camasã roro caátipairã roquere, uwitũgoñao joroque roro na átinucũñama na yaye wapa. Bairi quetiuparã mena tũgoña uwiricaro mano mũjãã caãnigaata, caroaro átĩãnajẽ cutimasĩña. Bairo caroaro mũjãã caátĩãnimasĩata, quetiuparã pũame, “Caroaro mũjãã átĩãnimasĩña mũjãã roque,” mũjãã ĩgarãma.

⁴ Ñnoa quetiuparã Dios cũ cacũrĩcãrã cũ caborore bairo mũjããrẽ cajuátiparã majũrẽ na cũñupĩ. Tore bairo cũ cacũrĩcãrã na caãnimiatacũãrẽ, roro caána mũjãã caãmata, na mũjãã uwigarã mũjãã quetiuparãrẽ. Na pũame cabũgoro majũã carotimasĩparã, Dios cũ cacũrĩcãrã mee niñama. Dios roro caánarẽ na caĩñabeseparore bairo ĩ, quetiuparãrẽ bairo cũ cacũrĩcãrã niñama.

⁵ Bairi mũjãã quetiuparã na caĩrĩjẽrẽ caroaro tũgopeorotiya, mũjããrẽ popiye na áperio joroque ĩrã. Tunu bairo, “Dios, marĩ quetiuparã marĩ na carotiro boyami,” mũjãã yeripũ ĩ tũgoñarĩ, mũjãã quetiuparãrẽ caroaro tũgopeorotiya.

⁶ Dios cũ caborore bairo capaacoteparã majũrẽ bairo cũ cacũrĩcãrã na caãno jũgori, impuestos gobierno yaye na cawapajẽnirĩjẽ ũnie cũãrẽ na wapa joya.

⁷ Tocãnacãũpũa ati yepa macããna quetiuparãrẽ caroaro mũjãã caátipeere na caátirotirore bairo na átibojaya. Ni ũcũrẽ apeye ũnierẽ cũ mũjãã cawapamoata, tie wapare cũ wapa joya. Tunu bairo impuestos na cawapajẽnirĩjẽ ũnie cũãrẽ na wapa joya. Nipetiro na ũnarẽ nũcũbũgorique mena ĩñarĩ, caroaro na ĩroaya.

⁸ Aperãrẽ na wapamoeticõãña. Jicoquei na

mujãã cawapamorijêrê na wapatipeyocõãña. ãmeo mairiqũe pame capetietie niña. Bairi ãmeo maicõãninucũña. Ni ùcũ aperãrê camaicõãninucũ pame Dios cã caátiroticũrĩqũe nipetirijere caroaro cariape ácu átiyami.

⁹ Dios atore bairo átiroticũñupĩ: “Mujãã numoa caãmerã mena, o mujãã manapãã caãmerã mena roro átiepeeticõãña. Tunu camasãrê na pajãetĩcõãña. Tunu yajaeticõãña. Tunu aperã yaye cããrê ñnaugoeticõãña,” ĩ cũñupĩ Dios. Atie, bairi apeye roticũrĩqũe mena neñorĩ jĩcã risero mena atore bairo marĩ ĩ quetibujm masĩña: “Mujãã majũ rupaure mujãã camairõrêã bairo aperã camasã cããrê na maiña,” marĩ ĩ masĩña.

¹⁰ Camaimasĩrã pame aperãrê roro áperinucũñama. Bairi tore bairo narê na camaimasĩcõãmata, Dios cã caroticũrĩqũerê caátipeyocõãrãrê bairo tuayama.

¹¹ Atie nipetirije ãme marĩ caãnierê catũgoñamasĩnemocõãnipee niña. Merê Dios marĩrê cã canetõõpa rũmũ cõñarõ majũ baiya. Cajũgoyepu Dios yaye quetire cariape marĩ catũgousajũgorica rũmũ netõjãñurõ cõñarõ majũ baiya. Bairi ãmea masacatiri caãnijũgoyecutiparã marĩ ãniña. Cacãñirãrê bairo baietirotiya.

¹² Jesucristo cã caetapa rũmũ cõñarõ majũ baiya. Ape rũmũ cabusuatóre bairo merê ti rũmũ etaro baiya. Bairi ati umurecõo macããna cañuena canaitĩãrõpũ caãnarê bairo caãna roro na caátiere bairo áperirotiya. Jĩcãũ soldau cã wapana mena ãmeo qũẽgu, ãpõã jutirore jãñarĩ, cã besu mena cã caãnorêã bairo marĩ cãã wãtĩ marĩ wapacu roro marĩ cã caátigarijere netõncãcõãgarã, Jesucristo

mena tãgoñatutua nemorotiya.

¹³ Bairi ɯmɯrecɔ cabaupetiro majũ caãnarẽ bairo caãna añirĩ caroa macããjẽ jeto caátipará marĩ añiña. Ati ɯmɯrecɔo macããna bose rũmɯ caãno eticũmurĩ na caawajañesẽãrõrẽ bairo cabai-etipará marĩ añiña. Tunu carõmia mena roro caáperipará marĩ añiña. Carõmia cãã caũmua mena roro caáperipará niñama. Ñmeo qũẽrĩqũẽ cũãrẽ caáperipará marĩ añiña. Tunu aperã yayere caĩñaugaripeaetipará marĩ añiña.

¹⁴ Bairo pɯame marĩ átigarã: Soldau cũ rupaure cã caqũẽnorõrẽ bairo marĩ cãã marĩ Quetiupau Jesucristo cã catutuarije mena tutuaro marĩ yeri tãgoñatutuagarã. Ati rupaɯ mena roro marĩ caátiganucũrõrẽ bairo marĩ átiãmerĩgarã yua.

14

No critiques a tu hermano

¹ Ni ùcũ Jesucristo mena catũgoñatutua wẽpũẽcũ cã caãmata, caroaro cũ bocári cũ qũẽnoña ñubueri majã mena. Cũ ùcũ mena busuri, tutuaro mena ãmeo busurique netõẽtĩcõãña.

² Mai, ìcõñarĩ mɯjãã ɯɯ quetibɯjɯpa na ùna na cabairijere: Jĩcããrã, “Nipetiri wãme ɯgariquere jãã caugaro ñurõ,” ì tãgoñanucũñama. Bairo na caĩtũgoñamiatacũãrẽ, aperã Jesucristo mena caroaro catũgoñatutua wẽpũẽna pɯame oté jeto ɯgari añinucũñama. Waibɯtoa rii ùnierẽ ɯgaetinucũñama.

³ Bairi ni jĩcãũ ùcũ nipetiri wãme ɯgariquere caugau cã caãmata, apei jĩcã wãme ùnie caugaeinucũũ pɯamerẽ cã qũĩñateeticõãto. Tunu

bairo jĩcã wãme ũno ɣgariquere caɣgaecɣ pɣame cãã, apei nipetiro ɣgariquere caɣganucũñrẽ roro cũ cũ busɣpaicoteeticõãto. Merẽ cũ cãã Dios cũ cabesericɣ niñami.

⁴ Bairo Diore capaacoteri majõcɣ cũ caãnoi roro cũ busɣpaicoteeticõãña. Caroaro cabaimasiata, o roro cabaiata cããrẽ, jĩcãã cũ quetiupɣɣ jeto tie cabairijere qũñomasĩñami. Bairi marĩ Quetiupɣɣ Jesucristo roque caroaro cũ cabaipeere caátimasĩ majũ niñami. Bairi nipetirije caɣgamasĩ cããrẽ caroaro cũ tuao joroque cũ átigɣmi cũ caátimasĩrĩjẽ jũgori.

⁵ Apeyere mɣjãã ñi cõñanemogɣ tunu: Jĩcããrã, ape rãmɣ netõjãñurõ cañimajũrĩ rãmɣ cũgonucũñama Diore na cañubuepa rãmurẽ. Apera pɣame, “Tocãnacã rãmɣa jĩcãrõ tũni Diore cañubuepee niña,” ĩ tũgoñanucũñama. “Tore bairo marĩ caáto boyami Dios,” ĩ tũgoñarĩ, tore bairo cariape caátiparã mɣjãã ãniña, mɣjãã caĩtũgoñarõrẽã bairo yua.

⁶ Jĩcãã ũcũ jĩcã rãmurẽ, “Dios ya rãmɣ niña,” ĩrĩ Diore cũ caĩroacõãmata, caroaro ácu átiyami. Apei, “Tocãnacã rãmɣa jĩcãrõ tũni Diore cañubuepee niña,” ĩ tũgoñarĩ Diore cũ caĩroacõãmata, caroaro ácu átiyami cũ cãã. Torea bairo apei cãã, “Nipetiri wãme ɣgariquere ɣgarotiya,” ĩrĩ Diore cũ caĩroacõãmata, caroaro ácu átiyami. Bairo ɣgari, Diore, “Yɣ mena mɣ ñujãñuña,” qũñnucũñami. Apei, “Waibɣcɣ riire ɣgaetirotiya,” ĩ tũgoñarĩ Diore cũ caĩroacõãmata, cũ cãã caroaro ácu átiyami. Cũ caɣgarije otére ɣgari, Diore, “Yɣ mena mɣ ñujãñuña,” cũ yeripɣ qũĩ jẽnimasiãcõãñami cũ cãã.

⁷⁻⁸ Jesucristo niñami marĩ Quetiupɣɣ. Bairi marĩ

caborore bairo jeto caátianimasĩparã mee marĩ ãniña. Marĩ cacatiri rãm caãno, o marĩ cariaro bero cããrẽ marĩ Quetiupa cã carotirore bairo caátiparã marĩ ãniña.

⁹ Jesucristo pame riacoamicã tunu catiyupi, nipetiro camasã cacatirã, cariaricarã cããrẽ quetiupa majũ cã caãnimasĩparore bairo ĩ.

¹⁰ Bairi, ¿dopẽirã mājãã pame aperã Jesucristore catũgõsarãrẽ na mājãã bũsupaicotenucũñati? ¿Dopẽirã narẽ cabũgoro macããnarẽ bairo na mājãã ĩñanucũñati? Marĩ nipetiro Dios cã caĩñabeseri rãm caãno, marĩ caátaje caãno cãrõrẽ marĩ ĩñabese ecogarã. Bairi marĩ yarã Jesucristore catũgõsarãrẽ na ĩñabeserãrẽ bairo caĩetiparã marĩ ãniña.

¹¹ Dios yaye woaturica tutip cããrẽ Dios cã caĩĩqũẽrẽ atore bairo woatuyupa:

“Y, caãnicõãninucũ ãnirĩ mājããrẽ cariape quetibũ ñiña cabaĩpeere:

Nipetiro camasã ñiroagarãma.

Rũropatuuri mena etanumurĩ nipetiro, ‘M, Dios, caũ catutua majũ m ãniña,’

ñi basapeogarãma,” ĩ woatuyupa.

¹² Tie na cawoaturiquere tũgori bero, atore bairo marĩ masiña: Marĩ, tocãnacãũpãrea ati yerapã ãna, nipetirije marĩ caátajere marĩ jẽniñagũmi Dios. “¿Dopẽirã tore bairo mājãã áti?” marĩ ĩ jẽniñagũmi. Bairo cã caĩjẽniñarõ, cã marĩ caquetibũjũpea niña.

No hagas tropezar a tu hermano

¹³ Bairo tiere tũgoñarĩ marĩ caãmeobũsupainucũrĩjẽrẽ marĩ jãnarõã. Bairo

puame átirotiya: Mũjãã yarã Jesucristore catũgousari majãrẽ, mũjãã caátĩanie mena roro na tũgoña yapapua joroque na ápericõãña. Jesucristo mena na catũgoñatutuarijere royetueticõãña.

14 Yũ, marĩ Quetiupaũ Jesucristore catũgousau añirĩ, ñe ùnie rusaeto atore bairo ñi tũgoñatutuacõãña: Nipetirije yũ caũgarije cañurĩjẽ jeto niña. Apei puamerã apeye ùnie ugariquere, “Tie ugarique carorije niña,” cũ caĩtũgoñaata, tie cãrẽ carorije niña.

15 Bairo aperã na caũgaetinuçũrĩjẽrẽ na caĩñajoro mũjãã caũgaata, na puame roro tũgoñabujiorãma. Bairo mũjãã caápata, narẽ mairã mee mũjãã átiya. Jesucristo yucupãĩpu riari na cũãrẽ na netõõbojayupi. ¡Bairo ugarique mũjãã caũgaãninuçũrĩjẽ jũgori Jesucristore na catũgoñatutuarije to yasio joroque na ápericõãña!

16 Mũjãã caátĩanimasĩrĩjẽ jũgori aperãrẽ tũgoña yapapua joroque na mũjãã caápata, na caĩñajoro tore bairo átinemoeticõãña, mũjãã caátiere busupairema ãrã.

17 Marĩ, Dios cũ carotimasĩrĩpau macããna marĩ caãnoi, jĩcã wãme ùnie ugariquere uga, eti, marĩ caátinuçũrĩjẽ wapa maniña Dios cũ caĩñajoro. Atore bairo marĩ caátie puame caãnimajũrĩjẽ niña: Caroaro cariape átiãnajẽ, tunu bairo aperã mena caroaro yerijõrõ mena añajẽ, tunu useanio joroque ãmeo átaje puame roque caãnimajũrĩjẽ niña. Espĩritu Santo cũ camasĩõrĩjẽ jũgori tiere caátiparã marĩ añiña.

18 Ni ùcũ tore bairo átiãnajẽ cõtiri Jesucristo cũ

caborore bairo caácu caroaro ácu átiyami Dios cū cañajoro. Bairo caroaro cū caáto ñnarĩ camasã cūã, “Caroaro átiyami,” qũĩgarãma.

19 Bairi marĩ pũame nipetiri wãme yerijõrõ añajẽ cutaje macããjẽrẽ caátianinucũparã marĩ añiña. Tiere caãna añirĩ yua, Jesucristo mena tũgoñatutuanemo joroque marĩ ãmeo átigarã.

20 Bairi ugarique mujãã caũgaãninucũrĩjẽ jũgori Dios cū caborore bairo na caátiere na átijãnao joroque ápericõãña. Bairopũa, nipetirije ugarique cañurĩjẽ jeto niña. Aperã na caũgaetinucũrĩjẽrẽ na cañajoro marĩ caũgarije jũgori Jesucristo mena na catũgoñatutuarijere na jãnao joroque átaje pũame roque cañuetie niña.

21 Aperã catũgoñatutuawẽpũẽnarẽ, “Marĩ caátianie mena jũgori Jesucristore na tũgõũsajãnao joroque na marĩ átire,” ñrã, atore bairo marĩ caáto ñuña: Marĩ yau cariire caũgaecu cū caãmata, marĩ cūã ugaetirotiya. Use ocore caetiecu cū caãmata, marĩ cūã etietirotiya.

22 “Nipetiri wãme ugariquere caũgamasĩrã jãã ãniña,” caĩtũgoñatutuarã na caãmata, na caátianimasĩrĩjẽrẽ Dios jetore cū na caquetibũjuro ñuña. ¡Ni jĩcãũ ũcũ cū caátie mena, “Dios cū cañajoro caroaro yu átiya,” caĩtũgoñamasĩ pũame uSeanirĩ niñami!

23 Ni ũcũ cū caũgapeere, “Atiere yu caũgaro ñuetõ,” ñ tũgoñamicũã, tiere cū caũgaata, tie wapa buicutiyami, cariape cū catũgoñatutuaetie jũgori. Nipetirije marĩ caátipeere, “Atie marĩ caátipee cañurĩjẽ niña Dios cū cañajoro,” caĩtũgoñatutuarã nimirãcũã, ricaati marĩ caápata, carorije macããjẽrẽ ána marĩ átiya.

15

Agrada a tu prójimo, no a ti mismo

¹ Marĩ, Jesucristo mena tutuaro catũgoñatutuawẽpũrã marĩ caãmata, aperã catũgoñatutuawẽpũẽnarẽ na jũana, marĩ majũã catũgoñatutuawẽpũẽnarẽ bairo tũgoñarĩqũẽ cutirotiya. Marĩ majũã marĩ caátijesorije ũnie jetore áperirotiya.

² Marĩ nipetiro aperã caroaro na caãnipee, na caĩñajesorije ũnie pũamerẽ caátiparã marĩ ãniña, Jesucristo mena nemojãñurõ na catũgoñatutuanemoparore bairo ãrã.

³ Jesucristo cã cã yaye caãnipee jetore ápeyupi, ati yepapũ ãcã. Dios yaye woaturica tutipũ cããrẽ cã cabairiquere atore bairo ĩ woatuyupa: “Mũrẽ roro caĩbujioatana yũ pũamerẽ roro ĩnucũñama,” ĩ woatuyupa Cristo cã pacũre cã caĩrĩqũẽrẽ.

⁴ Nipetirije tirũmũpũ Dios yaye queti na cawoaturiquere marĩ masĩrotirã woatuyupa. Bairi popiye baimirãcãã, tie caquetibũjũrore bairo caátimasĩrã ãnirĩ Jesucristo mena marĩ tũgoñatutuacõã ninucũgarã. Tunu bairoa tiere bueri bero caroaro yerijõrõ marĩ ãnimasĩgarã. Tore bairo caãna ãnirĩ Dios mena marĩ caãnipeere mũseanirĩqũẽ mena marĩ cotegarã.

⁵ Bairo roro popiye marĩ cabaiata, Dios pũame roque Jesucristo mena marĩ tũgoñatutuacõãnio joroque marĩ átinucũñami. Tunu yerijõrõ marĩ ãnio joroque caácũ niñami. Bairi mũjããrẽ Jesucristo cã caátĩãnatõrẽ bairo, jĩcãrõrẽ bairo caãnajẽcũna mũjãã ãnio joroque átigũmi.

6 Bairo cū caáto jǵgori, tocānacāũpua jĩcārōrē bairo tǵgoñarĩ ɥseanirō atore bairo mǵjãã átigarã: Dios, marĩ Quetiupau Jesucristo pacure jĩcārō mena, “Mɥ, cañuɥ mɥ añiña,” cū mǵjãã ĩ basapeog-arã.

El evangelio es anunciado a los no judíos

7 Jesucristo mǵjããrē cū caátatorea bairo mǵjãã cūã mǵjãã mena macāãnarē na ĩñamairĩ caroaro nɥcũbɥgorique mena na ĩñaña. Bairo mǵjãã caáto ĩñarã, “Caróú cañuɥ niñami Dios,” ĩ ĩñarãma camasã cūã.

8 Tunu atore bairo mǵjãã ñi quetibɥjunemoña: Jesucristo pɥame jãã, judío majãrē jãã jɥátigu asúpi ati yeparɥre. Tie Dios cū caátipeere jãã ñicũjãã añanarē cū caĩjǵgoyeticũrĩcārōrē bairo cañuɥ añirĩ cū caátipeyorijere marĩ masĩo joroque ĩ, asúpi Jesús ati yeparɥre.

9 Tunu bairoa mǵjãã, judío majã caãmerã cūã nocārō mǵjãã cū caĩñamairō jǵgori Diore mǵjãã cabasapeoparore bairo ĩ, asúpi Jesús ati yeparɥ. Dios ya tutipɥ cūã Jesucristo cū pacure cū caĩbɥsɥriquere atore bairo ĩ woatuyupa:

“Bairi judío majã caãmerã watoapɥ ãcũ, ĩnocārō cañuɥ majũrē mɥ yɥ basapeogu!”

“¡Nocārō Dios catutuaɥ majũ niñami!” ĩrĩ mɥ yaye basarique mena mɥ yɥ basapeogu,”

ĩ woatuyupa Cristo cū caĩrĩqũrē.

10 Tunu apearapɥ Dios ya tutire na cawoaturique atore bairo ĩnemoña:

“¡Dios ya poa macāãna cū cabesericarã mena mǵjãã ape yepaa macāãna judío majã caãmerã cūã ɥseanirĩ ãña!”

11 Tunu aperopɥ ĩ woatunemoñupã ti tutipɥre:

“Ape yepaa macããna judío majã caãmerã nipetiro tocãnacã poa masapoari macããna cãã, jmarĩ Quetiupare cã basapeoya!” ĩ woatuyupa.

¹² Isaías cãã atore bairo ĩ woatuyupi:

“Isaĩ pãrãmi ape tuti bero macããcã buiagumi. Cãrẽ Dios pãame judío majã caãmerã quetiupare bairo caãcã cã cãgumi.

Bairi na pãame, ‘Jããrẽ canetõõpã niñami,’ cã mena ĩ tãgoñatutuagarãma,” ĩ woatuyupi Isaías ãnacã.

¹³ Bairi camasãrẽ Jesucristo mena tãgoñatutua masĩĩqũẽrẽ cajonucũũ Dios pãame ãseanĩĩqũẽ, yerijõrõ ãnajẽ cutaje cããrẽ ñe ũnie rãsaricarõ mano mãjããrẽ cã jonemoáto. Tunu bairoa Espiritu Santo cã camasĩĩjẽ jãgori nemojãñurõ cã mena mãjãã catãgoñatutuamasĩpeere cã jonemoáto.

¹⁴ Yũ yarã, yũ bairãrẽ bairo caãna, ñe ũnie rãsaricarõ mano mãjããrẽ atore bairo ñi tãgoñatutuacõãña: Caroaro ñe ũnie rãsaeto caátĩãna mãjãã ãniña. Tunu Jesucristo yayere caroaro majũ camasĩrã mãjãã ãniña. Bairo caãna ãnĩrĩ mãjãã majũ mãjãã ãmeo quetibũũ masĩña caroaro mãjãã caãnajẽ cutipeere.

¹⁵ Mãjãã, bairo caátĩãnimasĩrã mãjãã caãnimitacããrẽ, atĩ tutipãre tutuaro mena yũ quetibũũ woajoya, mãjãã catãgojãgorique jĩcã wãmerĩ mãjãã caãnipee carũsarijere mãjãã camasiritietiparore bairo ĩ. Dios yũre caroaro ácũ, Jesucristo yaye quetire mãjããrẽ quetibũũ rotijõũ yũ cãwĩ.

¹⁶ Bairi Jesucristore capaacoteire bairo yũ cãwĩ, judío majã caãmerã caroaro na caãniparore bairo ĩ. Bairo Jesucristore capaacoteire bairo yũ caãnie

p̄ame atore bairo niña: Dios, judío majã caãmerã cããrẽ na cã canetõõgarije macããjẽ quetibujuri que quetire na ȳ quetibujunucũña. Bairo na quetibujuri yua, sacerdote majã Diore cã useanio joroque ána waib̄c̄u riire na cajoem̄gõrĩcãrõrẽ bairo ȳ cãã Diore, “Ãnoa, m̄ yarã niñama,” cã ȳ cãiquetibujurije jũgori Dios p̄ame cã useanio joroque átiḡ, na quetibuj̄ ȳ átiya judío majã caãmerãrẽ. Bairo ȳ caáto, Espíritu Santo p̄ame narẽ Dios yarã na ãnio joroque na átinucũñami.

17 Torec̄, ȳ p̄ame Jesucristo mena catũgoñatutuā ãnirĩ Dios ȳre cã caquetibujurotjocũrĩqũẽrẽ tũgoñarĩ butioro tie paari que mena ȳ useaniña.

18 Judío majã caãmerã Jesucristo yaye quetire na tũgõusao joroque ï, Jesucristo ȳ cã camasĩõjorije mena ȳ caátimasĩrĩ wãme jetore na ȳ quetibujunucũña. Ape wãme ũno na ȳ quetibuj̄etinucũña. Bairi ȳ caquetibujurije jũgori, tunu ȳ caátĩãni ñnomasĩrĩjẽ jũgori jĩcããrã na tũgõusao joroque na ȳ átinucũña.

19 Tunu Espíritu Santo ȳ cã camasĩõjorije mena ȳ caátijẽño ñnomasĩrĩjẽ jũgori na tũgõusao joroque na ȳ átinucũña. Tore bairo ác̄, Jerusalén macãĩ quetibuj̄ jũgoac̄, Iliria cawãmecutor̄ Jesucristo camasãrẽ cã canetõõrĩqũẽ quetire caroaro jĩcãrõ tãni cariape na ȳ quetibuj̄etaw̄.

20 Aperã na caquetibuj̄ ñesẽãtĩnucũrõr̄ macããnarẽ Jesucristo yaye quetire ȳ quetibuj̄ ñesẽãganucũña. Aperã na caquetibuj̄ricaror̄ ȳ quetibuj̄buipeo ñesẽãgaetinucũña.

21 Tore bairo ȳ caátie p̄ame Dios yaye quetire

woarica tutipꝰ na cawoatujꝰgoyeticũrĩcãrõrẽã bairo baiya. Mai, atore bairo ï quetibꝰjꝰ woatuyupa:

“Aperã camasã cũ yaye quetire camasĩetãna nimirãcũã, tiere quetibꝰjꝰecogarãma.

Cũ yaye queti na catũgoetajere tũgomasiũgogarãma,” ï woatuyupa Dios ya tutipꝰ.

Pablo piensa ir a Roma

²² Yꝰ caĩrõrẽ bairo ape macããrĩpꝰ macããnarẽ quetibꝰjꝰñesẽanucũrĩ, mꝰjãã tꝰpꝰ yꝰ ámasĩetĩña mai. “Roma macãpꝰ yꝰ ágꝰ,” nairõ ï tũgoñamicũã, yꝰ ámasĩetĩña.

²³ Bairꝰa, merẽ yꝰ paariquere yꝰ átiyaparoya ati yepaa macããna mena. Nocãrõ yoaro capee cũmarĩ majũ mꝰjããrẽ ñiñañesẽãũ áganucũmiña.

²⁴ Bairi Españapꝰ ácú roque mꝰjããrẽ ñiñanetõágꝰ. Bairo nocãrõ caroaro useanirõ mꝰjããrẽ yꝰ caĩñarõ bero, mꝰjãã pꝰame roque yꝰre mꝰjãã cajúato yꝰ bootũgoñaña, Españapꝰ yꝰ caátí rũmꝰ caãno.

²⁵ Baimicũã mai, Jerusalén macãpꝰ yꝰ ágꝰ, to marĩ yarã Jesucristore catũgoꝰsari majãrẽ na jꝰátĩ ácú.

²⁶ Jesucristore catũgoꝰsari majã Macedonia macããna, bairi Acaya yepa macããna cũã na majũã na caboro dinerore neñoñupã. Jerusalén macããna Jesucristore catũgoꝰsarã cabopacarãrẽ na jogarã, tiere neñoñupã. Torecꝰ, tie dinerore Jerusalẽpꝰ na jeábojagꝰ yꝰ átiya mai.

²⁷ Na majũã na caboro tie dinerore neñoñupã. Bairo na caátaje ñujãñuña. Mai, cajũgoyepꝰre judío majã Jesucristore catũgoꝰsajũgoricarã cũ yaye

macããjẽ caroa quetire na quetibũy batojũgoyupa. Bairo caroaro na na caátaje ãmeoñe, na cãã na cacũgorije ũnie mena na cajũátinemopea niña.

28 Bairo tie dinerore Jerusalén macããnarẽ na nuni yaparori bero, Españolaũ ácu mũjããrẽ ñiñanetõágũ.

29 Bairi ñe ũnie rusaricaro mano atore bairo ñi tũgoñatutuacõãña: Mũjãã tũpũ yũ caetaro marĩ nipetiropearea caroa majũrẽ marĩ jomajũcõãgũmi Jesucristo.

30 Yũ yarã, yũ bairãrẽ bairo caãna, mũjãã Jesucristore catũgõũsarã mũjãã ãniña. Tunu Espĩritu Santo cũ camasĩõjorije jũgori caãmeomaimasĩrã mũjãã ãniña. Bairo caãna mũjãã caãnoi, yũre jũátinemorã, atore bairo mũjãã caáto yũ boya: Popiye baimicũã caroaro yũ caátĩanipeere Diopũre yũ jẽnibojaya.

31 Dios, Judea yepa macããna Jesucristore catũgõũsaena cañuena, roro yũre na caátipeere cũ caẽñotaparore bairo ãrã, Diopũre bũtioro yũ mũjãã jẽnibojawa. Tunu bairo Jesucristore catũgõũsarã Jerusalén macã macããnarẽ na cajũátijorije na yũ cajeátiere ññarĩ bero na useanio joroque ãrã, Diopũre yũ jẽnibojaya.

32 Bairo Diore yũ mũjãã cajẽnibojaro jũgori useanirĩqũẽ mena mũjãã ñiñau etagũ, Dios cũ cabooata. Bairo topũ mũjããrẽ ññañesẽãũpũ roque yua, mũjãã tũpũ yũ tũgoña yerijãmasĩgũ.

33 Bairi marĩ Pacũ Dios caroaro yerijõrõ ãnimasĩrĩqũẽrẽ cajõũ mũjãã nipetiro mena cũ ãnicõã ninucũáto. Bairoa to baiáto.

16

Saludos personales

¹ Bairi āmerē mājāā ñiña: Marī yao Febe cawāmecucore mājāā tɔpɔ cō caetaro, caroaro mena cō mājāā bocáwa. Caroaro cō mājāā cajuáto yɔ boya. Cō cūā Cencrea macā macāāna ñubueri majārē bɔtioro cajuátinucũō niñamo.

² Jesucristo mena cō cūā cō catūgoñatutuaro jūgori, mājāā cūā jīcārōrēā bairo Jesucristore catūgousarā ānirī jīcā majā āmeo qūēnorīcārōrē bairo cō qūēnoña. Bairi nipetirije cō cabopacar-ijere cō joya. Cō pɔame capāārā ñubueri majārē caroaro mena na juátīāninucũñupō. Yɔ majū cūārē caroaro yɔ juátinemonucũwō.

³ Apeyera, Prisca bairi Aquila cawāmecuna na ñuáto. Na, pɔgarāpɔa yɔrea bairo Jesucristo yaye macāājērē capaabojarā, cū carotirā, yɔ baparā niñama.

⁴ Na pɔame roro tāmɔobujiowā, yɔre roro aperā yɔ na caátibujiopeere ēñotamirā. Bairo caroaro yɔ na caátajere tūgoñarī bɔtioro, “Yɔ mena ñumajūcōāwā,” na ñijoya. Yɔ jeto mee tore bairo ñiña. Nipetiro ñubueri majā poari judío majā caāmerā cūā ñinucũñama.

⁵ Torea bairo tunu na ñuáto nipetiro marī yarā ñubueri majā Prisca, bairi Aquila ya wiipɔ caneñanucūrā cūā. Bairi apei, yɔ baire bairo caācū, yɔ camai Epeneto cawāmecucu cū ñuáto. Cū pɔame Asia yepa macāācū, aperā ti yepa macāāna jūgoye Jesucristore catūgousajūgoricɔ majū āmi.

⁶ María cawāmecuco cūā cō ñuáto. Cō pɔame mājāārē bɔtioro caroaro mājāā caānorē bori, mājāā juátinucũñamo.

7 Aperiã yu ya macã macããna Andrónico, apei Junias cawãmecuna yu mena preso jorica wiipu cañnana cãã na ñuáto. Mai, na ruame apóstolea majã mena macããna na camairã majũ niñama. Bairi tunu yu jũgoye Jesucristore tũgousajũgoyupa.

8 Ampliato cawãmecuna cãã cũ ñuáto. Marĩ Quetiupare catũgousa cũ caãnoi, yu bapa, yu camai majũ niñami cũ cãã.

9 Apei Urbano cãã cũ ñuáto. Cũ cãã jããrẽã bairo Jesucristo yaye macããjẽrẽ capaanucũ majũ niñami. Apei yu camai Estaquis cãã cũ ñuáto.

10 Cũ ñuáto Apeles cawãmecuna cãã. Cũ ruame Jesucristo mena cũ catũgoñatutuarijere marĩ masĩõ joroque caroaro átiãninucũñami. Bairi aperiã Aristóbulo ya wii macããna cãã na ñuáto.

11 Apei yu ya macã macããcũ Herodiõn cãã cũ ñuáto. Bairi Narciso ya wii macããna Jesucristore cariape catũgousarã cãã na ñuáto.

12 Marĩ Quetiupare yaye macããjẽrẽ capaabo-janucũrã rõmirĩ Trifena, apeo Trifosa cãã na ñuáto. Bairi apeo jãã baiore bairo caãcõ Pérsida cõ ñuáto. Cõ ruame tutuaro mena marĩ Quetiupare yaye paarique macããjẽrẽ paanucũñamo.

13 Rufo cãã cũ paco mena cũ ñuáto. Cũ ruame Jesucristo mena catũgoñatutuare nipetiro to macããna na camasĩ majũ niñami. Cũ paco cãã cañuo, yu paco majũrẽ bairo caroaro yu cañao ninucũñamo.

14 Ñnoa cãã na ñuáto: Asíncrito, apei Flegonte, apei Hermes, apei Patrobas, apei Hermes, bairi aperiã marĩ yarã na mena macããna ñubueri majã cãã na ñuáto.

15 Na ñuáto ñnoa cãã: Filólogo, apeo Julia, apei Nereo, apeo cũ baio cãã, apeo Olimpás

cawãmecuco cãã cõ ñuáto. Bairi nipetiro Jesucristo mena catũgoñatutuarã marĩ yarãrẽ bairo caãna na mena caãna cãã na ñuáto.

16 Bairi mɯjããrẽ ñiña: Mɯjãã to macããna tocãnacãɸpua nɯcũbɸgorique mena ãmeo bocári caroaro ãmeo jẽninucũña. Nipetiro ato macããna ñubueri majã Jesucristore catũgoɸsari poari macããna mɯjããrẽ ñurotijoyama.

17 Yɯ yarã, yɯ bairãrẽ bairo caãna, tutuaro mena atore bairo mɯjããrẽ ñiña: Masacatiri ãña. Jesucristo mena jĩcãrõrẽ bairo mɯjãã tũgoñatutuamasĩetĩõ joroque caána mena ãmerĩcõãña. Tunu roro mɯjããrẽ yapapuaõ joroque caána mena ãmerĩcõãña. Na yaye queti pɸame mɯjããrẽ jãã caquetibɸɸarique macããjẽ ãnie mee, ricaati quetibɸɸarique niña. Torena, na mena ãmerĩcõãña.

18 Na pɸame marĩ Quetiupɸm Jesucristo cã caátirotirijere caquetibɸɸnucũrã mee niñama. Na majũã roro na rupɸm caborore bairo na caátie macããjẽrẽ quetibɸɸrã átinucũñama. Tunu bairoa caroaro ãtori, tũgoricaro ñurõ carorije macããjẽrẽ quetibɸɸri, camasã cayeri tũgoñatutuaenarẽ roro na ã quetibɸɸm mawijionucũñama.

19 Mɯjãã pɸame roque caroaro Jesucristo yaye quetire mɯjãã tũgoɸsaya. Camasã nipetiro cãã cãrẽ mɯjãã catũgoɸsanucũrĩjẽrẽ caroaro masĩñama. Bairi yɯ cãã mɯjãã mena yɯ ɸseaniña. Tunu bairo caroa Espiritu Santo mɯjããrẽ cã camasĩõjorije jũgori caroa macããjẽ jetore mɯjãã caátĩãno yɯ boya. Carorije macããjẽ roquere mɯjãã caátĩãno yɯ boetiya.

20 Tore bairo mɯjãã caátimasĩrõ jũgori marĩ

Pacɯ Dios yerijõrõ ãnajẽrẽ cajomasĩ pɯame, wãĩ mɯjããrẽ caĩtonucũĩrẽ yoaro mee cũ mɯjãã netõnucãõ joroque átigumi. Mɯjãã rɯpori mena apeye ãnierẽ pea aborericarore bairo cũ mɯjãã átio joroque átigumi Dios. Marĩ Quetiupaɯ Jesucristo caroare mɯjãã cũ jonemoáto.

21 Mɯjããrẽ ñurotijoyami yɯ bapa yɯre cajɯraanucũ Timoteo sawãmecɯcɯ cũã. Apeã yɯ ya macã macããna, yɯ mena caãna Lucio, Jasón, Sosípater cũã ñurotijoyama mɯjããrẽ.

22 Yɯ, Tercio cũã, ati cartare Pablore sawoabojan, marĩ Quetiupaɯre catãgousan ãnirĩ mɯjãã yɯ ñurotijoya.

23 Gayo cũã mɯjãã ñurotijoyami. Yɯ, Pablo pɯame, cũ ya wiipɯ yɯ ãninucũña. Atopɯ nipetiro ñubueri majã pɯame ñubuerã etanucũñama. Apei Erasto sawãmecɯcɯ, ati macã macããna yaye dinerore caĩñacotebojari majõcɯ cũã mɯjããrẽ ñurotijoyami. Tore bairo mɯjãã ñurotijoyami cũ bai Cuarto sawãmecɯcɯ cũã.

24 Marĩ Quetiupaɯ Jesucristo nipetiro mɯjããrẽ caroare cũ jonemoáto. Bairoa to baiáto.

Alabanza final

25 Marĩ Pacɯ Diore cũ marĩ cabasapeoro ñuña. Cũ pɯame mɯjããrẽ cũ mena nemojãñurõ mɯjãã tãgoñatutuaõ joroque caácɯ majũ niñami. Tore bairo mɯjããrẽ átimasĩñami Dios, cũ yaye caroa queti camasãrẽ cũ canetõrĩquẽ quetire mɯjãã yɯ caquetibɯjɯnucũrĩjẽ jũgori yua. Tunu bairoa Jesucristo yaye quetire mɯjãã yɯ caquetibɯjɯnucũrĩjẽ jũgori tore bairo mɯjããrẽ yeri tutuarã mɯjãã átimasĩñami. Atie

yꝝ caquetibꝝjꝝnucũrĩjẽ pꝝame camasãrẽ cũ camasĩõetaje, ati yepa caãniparo jũgoyepꝝa caãnajẽ niña.

²⁶ Cabaimiatacũãrẽ, ãme roque profeta majã na cawoatucũrĩqũẽ jũgori marĩ masĩõ joroque marĩ átiyami Dios. Cũ, caãnicõãninucũũ, cũ caátirotire bairo marĩ átiãnio joroque ã, ãmerẽ tiere marĩ masĩõñami. Atie cũ caquetibꝝjꝝgarique mai camasãrẽ cũ camasĩõetajere ãme roque nipetiro camasã poari ati ꝝmꝝrecóo macããnarẽ na masĩõ joroque átiyami Dios. Bairo tiere na cũ camasĩõrõ jũgori yua, cariape tiere tũgori bero na catũgousaparore bairo ã, na masĩõñami Dios.

²⁷ ¡Marĩ Pacꝝ Dios, jĩcãũã caãcũ, ñe ãnie rꝝsaeto camasĩ majũrẽ cũ marĩ basapeoto! “Cũ, Dios jetorea cũ caátimasĩrĩjẽ cũ catutuarije, tocãnacã rũmꝝa to ãnicõã ãmarõ,” marĩ ã tũgoñatutuacõã ninucũgarã, marĩ Quetiupꝝa Jesucristo jũgori. Bairoa to baiáto.

Tocãrõã niña atie queti yꝝ cawoaturije.

Dios Cũ Cauetibũ Cũrĩcã Tuti New Testament in Carapana (CO:cbc:Carapana)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Carapana

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Carapana

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
69a83a35-f961-5e00-b9bd-ee04b851efbd